

Kalle Muuli:

kes tahab, võib valida aasta üksikema või aasta lese, aasta feministi või aasta lesbi. Lk 2

Haapsalu vanalinnas

tuli korraks päevalgele tükike ajalugu. Lk 4

Lääne Elu

Loe värsked uudised www.le.ee

LAUPÄEV, 22. APRILL 2017 | NR 46 (3991) | 1 EURO

Heino Noor:

minevik ei lase mind lahti. Lk 7

TOO JA TASU

Läänlaste palgatõus tuli kas riigiametist või maakonnast väljas

Maksuameti andmeil oli Läänemaa keskmine brutopalk 2015. aastal 876 ja 2016. aastal 914 eurot – see teeb palgatõusuks 4,3 %. Palgatõus oli suurem neil läänlastel, kes töötasid mujal registreeritud asutustes ja ettevõtetes ning neil, kelle palga maksab maksumaksja.

TARMO ÕUEMAA
tarmo@le.ee

Statistikaamet üllatas märtsis infoga, et Läänemaa ettevõtetes oli 2016. aastal Eesti kiireim palgakasv: 2015. aastal saadi siin palga keskmiselt 898 eurot, 2016. aastal aga juba 1033 eurot. See tähendab umbes 15protsendilist kasvu.

Tegelikult pole pilt kaugelgtki nii roosiline, sest statistikaameti uuringust jääb välja suurem osa alla 50 töötajaga ettevõtteid, mis on Läänemaal valdavalt.

Maksu- ja tolliameti (MTA) statistika näitab aga Läänemaa püsielanike tulu, mida saadakse nii Läänemaale registreeritud kui ka maakonnaväliselt ettevõtelt ja asutustelt.

Maakonnaväliste ettevõtete ja asutuste keskmine brutopalk on tõusnud nii era- kui ka avalikus sektoris 1000 euro piirimaile. Maakonna ettevõtetes ja asutustes on see aga jäänud sektorist ja omandivormist olenemata keskmiselt 750–850 euro vahemikku.

Suur osa palgatõusust on avalikust sektorist

Sektoreid võrreldes oli märgatav palgatõus vaid teenindussektoris – 7 protsenti ehk 892 euron, kommenteeris Läänemaa arenduskeskuse (LAK) projektijuht Anneli Rasu. Teenindussektori palgatõusu kergitasid avaliku sektori palgad, mis tõusid aastaga keskmiselt 11,2%.

Suurim oli palgatõus väljaspool maakonda asuvais avaliku halduse ja riigikaitse asutustes, 19,8% (ulatuses 1020 euron), maakonnasisestest riigiasutustest palgatõus oli maksuameti andmeil 8,8% (ulatuses 761 euron).

2015. ja 2016. aasta keskmist brutopalka võrreldes on näha, et primaar- ja sekundaarsektoris palgatõus suurt ei muutunud – kasv oli vastavalt 0,1 ja 0,5%. Primaarsektor on põllumajandus, loomakasvatus, kalandus, maavarade kaevandamine. Sekundaarsektor on aga töötlev tööstus, ehitus, energiatööstus, veevarustus, kanalisatsioon ja prüginudus.

Metallitööstuses on keskmine palk 1500 eurot

Märkimist väärib, et MTA andmeil tõusis maakonna töötajate hulkamete tööstusettevõtete brutopalk keskmiselt 7–9%, siia kuuluvad metalltoodete, mootorsõid-

Roosta puhkeküla esindajatel Kaidi Silver-Schöbel ja Evi Löpul oli huvilistele pakkuda mitmeid töökohti.

ARVO TARMULA

dukite, haagiste ja muude transportivahendite ning masinate ja seadmete tootmine, mööbli- ja puidutööstus ning toiduainete tootmine.

1000 eurost kõrgemat brutopalka maksti maakonna ettevõtetest mullu elektroonikatööstuses, elektriseadmetes, metalli- (koguni 1507 eurot), muude masinate ja seadmete tootmises.

Üle 900eurose brutopalgaga on esindatud puidutööstus, plasttoodete valmistamine ja mittemetallsetest mineraalidest tootmine.

Üle kahesaja tööpakkumise Neljapäeval Haapsalu kultuuri-keskuses peetud töömessil otsisid ettevõtteid töötajaid umbes 200 töökohale.

Roosta puhkeküla loosis messilt leida ettekandjaid, korista-

jaid, kööki abitöölisi, ööadministratoreid. „Suvi tuleb, Roostale tähendab see väga palju inimesi,” ütles Kaidi Silver-Schöbe. Töötajate palgad algavad Roostas 500 eurost, millele tulevad juurde lisatasud, lubas ta. „Boonus on see, et saab tasuta elada mere ääres,” lisas ta.

Läänemaalt loodab leida töötajaid ka Ericssoni Tallinna tehase, kuhu oleks juurde vaja sada töötajat.

Omniva otsis töömessil autojuhti-kirjakandjat, klienditeenindajat, Haapsalu kandekorraldajat. Haapsalu jaotuskeskuse juhataja Helgi Peek ütles, et palgad sõltuvad tööst ja on tunnitasu-põhised. Üle viiesaja euro kuus teenib aga kindlasti.

„Töötajaid on raske leida, eriti Lõuna-Läänemaale. Sinna otsi-

me juba kolm aastat. Meil ei ole mugavad töötajad, aga inimesed tahavad ju lehte varakult postkasti,” ütles Peek.

Uuemõisa pruulikojaga Kolk omanik Tiit Kolk otsis messil müügiesindajat. „Tuleb kuum suvi ja inimesed joovad palju õlut,” ennustas ta. „Otsime müügimeest, kes meie õlle neile toimetab.” Korralik müügimees teenib kuus üle 1000 euro kätte. „Mittekorralikku tööle ei võetagi,” ütles Tiit Kolk.

Müügipartner OÜ tegevjuht Triin Vellemae lootis leida inimesi teleturundustööle. „Väga tubli inimene teenib meil kuus ka 1000 eurot bruto, aga selliseid on vähe. Keskmine on 600 euro kanti,” ütles ta. Müügipartneri üks kontor asub Haapsalus, kuid on võimalik ka kodus töötada. „Meie eelis on paindlikkus. See töö sobib ka väikelapse emale, pensionieelikule või osalise töövõimega inimesele,” ütles ta.

Töömessil käisid tööd otsimas ka sõjapõgenikud Hala ja Asmaa, kes olid sellelaadisel üritusel esimest korda elus. „Araabia maades ei olnud selliseid üritusi, kus kõik tööpakkujad ja -otsijad oleks ühte kohta koondunud,” ütles Hala. Messilt leidis ta neli huvipakkuvat töökohta, mille ankeedi ta ka täitis.

Aasmale pakkus kõige rohkem huvi kaitsejõudude ja politsei boks. Ta näitas Haapsalu spordibaaside abikoka töökuulutust: „Selle töö ma saan.”

Tööpuudus on vaevu üle viie protsendi

Töötajaid oli messil sadu. Töötukassa Läänemaa osakonna juhataja Evelin Kullisoni sõnul on just meestel päris suured palgasoovid. Nii mõnigi mees öelnud sissejuhatuseks, et kui palk on alla tuhande euro, ei hakka ta asja arutamagi.

Läänemaa on keskmike seas

Kuu keskmine väljamakse 2016. aasta IV kvartalis, eurodes

Harjumaa	1169
Tartumaa	1069
Hiiumaa	1045
Raplamaa	1025
Järvamaa	977
Läänemaa	970
Saaremaa	968
Lääne-Virumaa	952
Viljandimaa	952
Pärnumaa	933
Jõgevamaa	926
Põlvamaa	914
Võrumaa	911
Valgamaa	897
Ida-Virumaa	844

ALLIKAS: MAKSU- JA TOLLIAMET

Registreeritud töötuse määr oli eelmisel kuul Läänemaal 5,5%, Eestis keskmiselt 5,1. See viitab juba tööjõupuudusele. „Eks see olene, kummalt poolt vaadata. Töötajad räägivad tööpuudusest, ettevõtjad aga tööjõupuudusest,” ütles Kullison.

Töötukassa kaudu pakutakse Läänemaal töökohti seinast sein. Klienditeenindajad, kokad ja abikokad, CNC-pingi operaatorid, ehitajad, müüjad, sillutuskivide paigaldajad – tõi Evelin Kullison näite.

Väljastpoolt maakonda loodab Läänemaalt leida töötajaid Ericssoni Tallinna tehase, kuhu oleks juurde vaja sada töötajat. Kui siit töötajaid küllalt leita, ollakse valmis isegi bussi käima panema.

Registreeritud töötajast 24% on vanemaalised ehk üle 55aastased ja 24% vähenenud töövõimega. Pikka aega töötanud Läänemaa töötajast 38%. „Kahjuks oleme saanud tööandjalt infot, kus töötukassa kliendid annavad tööandjale mõista, et pole neile antud töökohast huvitatud, ja paluvad tööandjal anda töötukassale tagasisidet, et inimene ei sobi sellele töökohale,” ütles Evelin Kullison.

● JUHTKIRI

Palk alla tuhande euro

Läänemaa töömessil Haapsalu kultuuri-keskuses oli sel aastal tööpakkumisi küll. Kes ei leidnud messiboksides välja tulnud kohalike ettevõtete või asutustelt sobivat pakkumust, sai otsida tööd seintele kleebitud tööpakkumistest, mida oli küll sadu. Neid töökohti vahendab töötukassa Läänemaa osakond.

Tööl käiva läänlase keskmine palk enne maksumahaarvamist oli möödunud aastal üle 900 euro. See ei ole mingi laestvõetud arv, vaid maksumeti rehkendus. Rehkendamisel võetakse arvesse kõik töötajate registris olevad läänlased ja arvestatakse nende sissetulek sellest olenemata, kas inimene käib tööl Läänemaal või kaugemal. Seega üsna pädev näitaja. Aga töömessil oli päris palju inimesi, kes hurjutasid tööpakkujaid, et need nii väikest töötasu pakuvad. Oli neid, kes leidsid, et parem olla töötu, kui teenida alla tuhande euro kuus.

Töepooldest, igaüks võib oma tööpanust hinnata nii, nagu ta ise õigeks peab. Aga hind kujuneb turul. Kui ei ole ühtegi tööandjat, kes pakuks inimesele tema poolt õiglaseks peetavat palka, siis peaks ta ise endale piisavalt väärilise töö looma või siis oma väärtuse ümber hindama.

Läänemaa tööealistest inimestest on ametlikult töötuid alla kuue protsendi. Neist enam kui kolmandik on töötaja juba pikka aega. Läänemaalt tööjõudu otsimas käinud Ericsson üksi võiks sinne töötusprobleemi peaaegu lahendada.

Selge see, et on paremaid ja halvemaid töökohati ning iga tööleping võtab inimeselt mingi portsu tema vabadusest. Aga paistab, et kogu Läänemaal ei ole tööpuudus enam tegelik probleem. Pigem on probleem hea tööjõu vähesuses, mis ei lase siin ettevõtetele õitseda.

● TEISED LEHED

Põim Kama: Astrid Lindgren oli üksikema

POSTIMEES. Kui me üldse tahame siin ühiskonnas mingisuguseid peresuhteid väärtustada ja pärjata, siis olgu need ennekõike õnnelikud toimivad suhted, kirjutab kultuurikriitik Põim Kama. Vaevast leidub maailmas naist, kes on lastele rohkem turvatunnet, armastust ja lohutust pakkunud kui Astrid Lindgren, kes on saanud lugematul hulgal tunnustusi oma tegevuse eest laste heaks. Ent kui Astrid oleks elus ja eestlane, siis meie aasta ema tiitlile ta ei kvalifitseeruks. Astrid nimelt sünnitas abieluvälise lapse ja oli aastaid üksikema, enne kui viimaks kommetekohasesse abielu astus.

Eesti naisliidu esinaine Siiri Oviir võrdles „Ringvaates” igasugust kõrvalekallet traditsioonilisest abielust „suvalise suhtega” ning ütles, et aasta ema tiitlile üksikema kandideerima ei sobi. „Te ei kujuta ju ette, et me valiksime aasta emaks naise, kel on küll palju lapsi, kuid igal jõululaulpäeval tutvustatakse uut isa,” teatas Oviir. „Meie oleme taotle nud parimat võimalikku lastele,” põhjendas ta abielunõuet.

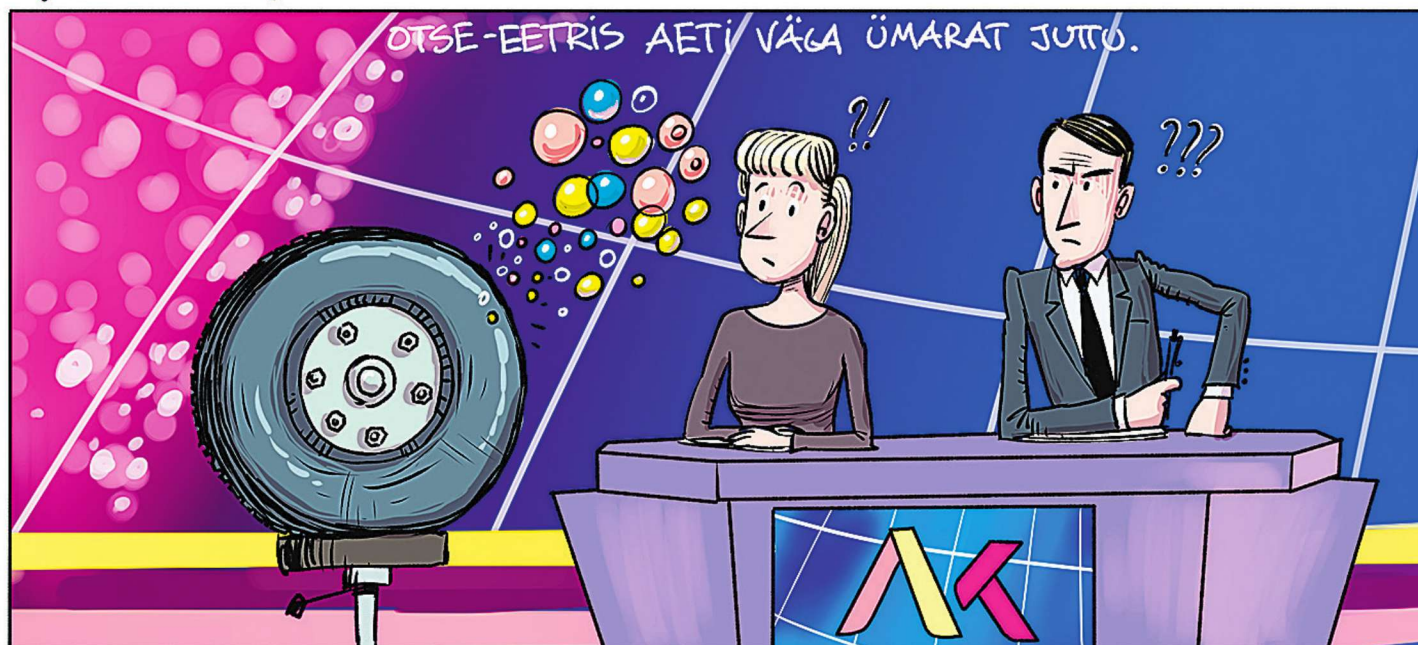
Õnneks oli Astrid Lindgren tugev ja terve mõistusega naine, kes teadis võlusõnu, mida öelda naisliidu tegelastele ja „linnapeaprouadele”, kellele väga meeldib avalikus ruumis oma iganenud moraalnormide põhjal teiste üle kohut mõista ja halvustavaid silte kleepida.

● LAUSELAEN

„Kui tuleb nõuetekohane vaie, arutab volikogu seda oma aprillikuu istungil. Aga ma ei usu, et volikogu oma otsust muudaks, sest vaites on väga otsitud põhjendused.”

Hanila vallavanem Arno Peksar Vatla kooli sulgemise kohta. LE, 20. aprill 2017

NÄDAL

Miks ma ei või osaleda missivõistlusel?

Eesti naisliidu süüdistamine aasta ema konkursi korraldamises just naisliidule endale meelepäraste reeglite järgi tundub leebelt öeldes arusaamatu.

Seda enam, et täpselt samade reeglite järgi on aasta ema valitud juba ligi 20 aastat ja kõik need aastad on naisliit teinud eranditult väga väärakaid valikuid.

Vaevast tihtaks keegi hakata Ameerika filmikunstiakadeemialt toemeeli nõudma Oscarite jagamist hoopis teistsuguste kriteeriumide järgi. Tobe ja täiesti tulutu oleks ka keelata Rootsi akadeemiaid loobuma Nobeli testamendi järgimisest põhjendusega, et elu on vahepeal edasi läinud ning Nobeli testament on ajast ja arust.

Vabas maailmas on igaühel õigus tunnustada just seda, keda ta tahab tunnustada. Ajakiri Time on andnud aasta inimese tiitli isegi Hitlerile ja Stalinile.

Eestis sai eraalgatuslike preemia jagamine suure hoo sisse möödunud sajandi lõpus. Nüüd on kõiksugu fonde, stipendiume, preemiaid ja tiitleid juba sadu. Aadu Luukase fond jagab missioonipreemiat, Kristi ja Siim Kallase fond toetab Eesti ajaloo mõtestamist teatris, ajalehtede liit annab pressisõbra ja -vaenlase ruuporeid, Postimees valib kultuurivedurit, ajakirjanikud kandideerivad Bonnierite preemia eest. Seda loetelu võiks jätkata vähemalt kuni Lääne Elu viimase veeruni.

Kõiki premeeritud võib muidugi kiita ja kritiseerida nagu avaliku elu tegelasi ikka, aga kohatu, et mitte öelda häbematu on hakata preemia asutajat süüdistama selles, et ta tõs-

KALLE MUULI
riigikogu liige, IRL

tab esile neid väärtusi ja valdkondi, mis on just talle südamele lähedased.

Eestis on kümneid, kui mitte sadu naisorganisatsioone. Naiste haare ulatub Zontadest kuni maanaiste seltsini ja ettevõtlike naiste assotsiatsioonist kuni akadeemiliste naiste ühinguni, rääkimata feministeeriumidest ja Virginia Woolfi austajaist.

Miks peaksime halvustama seda, kui üks neist vabatahtlikest organisatsioonidest tahab tunnustada abielunaisi?

Igaüks saab ju tunnustada seda, mis talle meeldib, ja selleks ei pea halvustama teiste inimeste maitset või väärtusi. Kes tahab, võib ju valida aasta üksikema või aasta lese, aasta feministi või aasta lesbi. Aga ei, millegi positiivse tegemise asemel on paljudel inimestel vaja lihtsalt teiste kallal vinguda ja eriti on vaja vinguda nende kallal, kes midagi head teevad. Järgmisena võiks ju hurjutada ka iludusvõistluste korraldajaid selle eest, et nad valivad misse ainult vallaliste neidude seast ega luba püütele kahe lapsega abielunaisi.

Aasta ema konkursi suurim probleem pole tegelikult reglement, mis lubab esile tõsta üksnes neid emasid, kes on osanud valida oma lastele korraliku isa ja on koos tema-

ga lapsed ka üles kasvatanud. Probleem on hoopis selles, et naisliit on ajanud oma asja liiga hästi.

Kui praeguse naisliidu algatusrühm eesotsas Signe Kivi ja Victoria Traadiga 8. märtsil 1989 Tallinnas Linda kivi juurde oma esimesele miitlingule kogunes, oli nende kõige suuremal loosungil kiri „Sünnitus inimväärselt”. See oli siis kõige tähtsam teema. Tänu naisliidu jõupingutustele ei oska tema praegused kritiseerijad õnneks ettegi kujutada, kuidas käis „mitteinimväärselt” sünnitamine. Abielu ja tugeva perekonna väärtustamine aasta ema ja aasta isa valimise kaudu tõusis tähelepanu keskpunkti alles hulk aega hiljem, aga selleski vallas on naisliit Siiri Oviiri juhitud teinud uskumatult palju. Tänu presidendi, hasartmängumaksu nõukogu, Estonia teatri ja ajakirjan- duse kaasamisele on suudetud avalikusele luua mulje, et ühe naisorgani- satsiooni hõbesõlg on justkui riiklik preemia, mille annab riiklikul täht- päeval üle riigipea isiklikult.

Praegune ülekuumenenud aru- telu aasta ema üle kinnitab abielu ja tugeva perekonna väärtustamise tähtsust. Väga kahju oleks, kui ka- detsejail õnnestukski emadepäeva- ga kaasnev kaunis aasta ema valimi- se traditsioon ära lörtsida. Võib-olla vajab kandidaatide esitamise regle- ment tõesti ka kohendamist, aga se- da ei tohiks teha kurjade inimeste survele ja justkui tulekahju kustuta- des, vaid ikka tasa ja targu, nagu on naisliit alati talitanud.

● Miks peaksime halvus- tama seda, kui üks neist vaba- tahtlikest organisatsioonidest tahab tunnustada abielunaisi?

● TULEKAHJU

Käest läinud lõke süütas rehvihunniku

Neljapäeval tekitas hooletu lõkketegemine Lihula kandis ohtliku tulekahju, mis süütas sadu ruutmeetreid kulu ja takkapihta ka rehvihunniku.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Lihula külje all Valuste küla majapidamises tehti neljapäeval lõket, kuigi tuuline ilm selleks ei sobi. Sel korral juhtuski, et asi läks käest ära: lõkkest eemale lennanud sädemed süütasid kuluheina ning oma jõududega ei suudetud tuulega jõudsalt edasi levinud kulupõlengut enam kustutada.

Häirekeskus sai kulupõlengu kohta teate kl 12.23. Tugev tuul kandis põlengu kiiresti üle Lihula–Pärnu maantee Lihula poole ning tuli jõudis lõkkepaigast 400–500 meetri kaugusel olevale vanaraua hoiuplatsile. Laoplatsil olid peale vanaraua ka hunnikusse laotud vanad rehvid, mis nüüd tuld võtsid.

Rehvikuhila põleng tekitas paksu musta mürgist suitsu, mida Lihula poole puhuv tuul linna peale kandis.

Tulekahjule pandi piir kella 13.30 paiku. Põlenud oli 2,4 hektari suurune ala.

Läänemaa operatiivkorrapidaja Janek Hiimäe tõdes, et ilmselt oli neljapäevane tulekahju üks selle kevade ohtlikumaid maastikupõlenguid Läänemaal: tuul oli tugev ja tuli levis kiiresti, samuti kandis tuul suitsu just tiheasustusega linna poole.

Ükski hoone Hiimäe sõnul küll ohtu ei sattunud, kuid tuli läks mööda ka gaasiballoonidest. Õnneks oli tule levik kiire, nii et gaasiballoonid jäid puutumata.

Tulekahju käisid kustutamas Lihula ja Haapsalu kutselised

Kulutulest põlema läinud rehvihunnik ajas musta suitsu, mis kandus Lihula linna peale.

1 x MIRJAM VARIK, 2 x IVAR JAANUS

ning Kõmsi ja Vatla vabatahtlikud päästjad.

Vabatahtlike käsutusse antud vanad päästevahendid sobivad maastikupõlengute kustutamiseks paremini kui kutseliste päästjate moodsad autod. Viimased on rasked ja võivad maastikul jänni jääda.

Lihula maastikutulekahju polnud neljapäeval mitte ainus

ulatuslik maastikupõleng Läänemaal. Paar tundi hiljem süttis samuti hooletust lõkketegemisest kulu Piirsalus, kus tuli levis kahe hektari suurusele alale. Selle kustutasid Risti päästjad ATV abil.

Läänemaa päästepiirkonna juhi Kätlin Poopuu sõnul tegelevad lõkkest alguse saanud maastikupõlengute uurimise ja võimalike

stüüdlaste karistamisega päästemeti menetlejad. Kui aga tegemist on kulupõletamisega, mis teadupärast on aasta ringi keelatud, tegeleb stüüdlastega keskonnainspeksioon.

Poopuu ütles, et seda, millise karistuse võib hooletu lõkketegija saada, pole kindlalt määratud. „Palju oleneb inimesest ja tema suhtumisest – kas ta ka ise aru

saab, et midagi on valesti tehtud,” selgitas Poopuu.

Maakonna päästepealiku sõnul kipuvad inimesed praegu arvama, et maapind on veel märg ja seetõttu tuli nii kergesti ei levi. „Sokkis katsudes tundub maapind küll märg, aga hein on kuiv ja seda mööda levib tuli väga kiiresti,” lükkas ta valearusaama ümber.

Spordiliidu Läänela 90. aastapäevaks valmib dokumentaalfilm

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Riigi sünnipäeva tähistamise pidu EV 100 on juba alanud, kümme aastat noorema spordiliidu Läänela 90. aastapäevaks loodetakse kaante vahele saada Läänemaa spordielu kajastav raamat ja valmima peaks ka dokumentaalfilm.

„Läänela saab 90, meie kavatseme seda tähistada,” selgitas spordiliidu Läänela peasekretär Ülle Lass. „Tahame valmis saada raamatu ja 40minutilise dokumentaalfilmi. Et talletada spordi kultuuripärandit, sest kes ei tea minevikku, see elab tulevikuta.”

Raamat ja dokumentaalfilm kannaks pealkirja „Läänela 90 – Läänemaa spordilugu”.

„Mõte on, aga teostada saab seda vaid juhul, kui projekt saab toetust,” nentis Lass. Leaderile esitas ta rahataotluse nädala alguses. Koguprojekti maksumus on veidi alla 30 000 euro, kümme protsenti selleks tuleks endal panna. Lass sõnul võiks rahastusotsus tulla juunis, siis saaks asjaga pihta hakata.

Ülle Lass.

ARVO TARMULA

Ettevõtmine on suurejooneline. „Filmis on keskne koht eri spordialadel, mis on meile kuulsust toonud,” selgitas Lass ning tõi esile jääpurjetamise, tennise ja vehklemise. „Samuti on kõvad laskmine ja pallimängud. Teeme spordialade kaudu tutvust ka treenerite ja spordirajatistega.”

Intervjuusid on raamatusse kavandatud paarkümmend, osa neist läheb kindlasti ka filmi. Vesteldakse parimate sportlastega, juba manala teele lahkunud sportlaste puhul salvestatakse mälestusintervjuusid.

Projekt jaguneb Lassi sõnul kolme aasta peale. Filmi tutvustamiseks tehakse trailerid ehk promoklipid. Neid on kavas kuus. Esimesed võiksid olla valmis juba tänava detsembris.

„Võib-olla leidub neidki, kes on nõus ettevõtmise toetuseks annetama. Kindlasti kuulutame mingil hetkel avatuks ka toetusvõimaluse,” ütles Lass.

Juhul kui projekt Leaderi programmist raha saab, hakkaks filmiga tegelema soodsaima hinnapakkumuse teinud Prilmar OÜ. „Tegijate seas on ka Martnast pärit Kelli Seiton,” ütles Lass. Prilmar kavatseb filmi tegemisel kasutada uuenduslikke võtteid, kasutada salvestamisel droone jms.

Lass ütles, et Läänelal on projekti elluviimiseks tugevad partnerid – Läänemaa omavalitsuste liit ja Eesti olümpiakomitee, samuti endised Läänela tegevjuhid Vello Kuhi ja Heikki Sool.

● LÜHIDALT

Maakaitsepäeva peetakse Haapsalus

Traditsioonilist Läänemaa maakaitsepäeva koos tuletseremoniaga tähistatakse tänava Haapsalu Lossiplatsil.

Võidupüha, 23. juuni pärastlõunal seavad end Lossiplatsil ja selle ümbruses sisse turvalisusega seotud ametkonnad ja ühingud, kes näitavad paari tunni jooksul oma tehnikavahendeid ja õpetavad ohutult käituma.

Oma sõjamasinad toovad kohapeale ka kaitseleit ja kaitseväge. Päeva korraldustoimkonda vedava Heiki Magnuse sõnul võib juhtuda, et näeb sääraseidki masinaid, mida pole varem Haapsalus näidatud.

Pidulik osa algab kell 16. Selleks ajaks peaks Rakverest, kus on tänava maakaitsepäeva paraad, jõudma Haapsallu ka võidutuli. Vabadsõjas langenute mälestussamba ees peetakse päevakohaseid kõnesid ja pannakse pärgi ning lähetatakse võidutuli maakonna omavalitsustesse.

Magnuse sõnul tulevad võidutuld vastu võtma valdade esindajad, kuid Rakverest saabunud tõrvikust saavad oma jaanikusse tuule viia kõik soovijad.

Kaire Reiljan

Vormsi parvlaeva vedaja taotleb raha juurde

Parvlaevafirma AS Kihnu Veeteed esitas Lääne maavalitsusele taotluse Vormsi liini veetasude ülevaatamiseks.

„Meie ja Kihnu Veeteede lepingu algusest möödub poolteist aastat ja lepingus on klausel, mis annab neile nüüd õiguse taotleda lepingusumma muutmist,” ütles Lääne maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Merle Mäesalu.

Mäesalu sõnul on lepingus selged punktid, mille alusel saab raha juurde küsida, näiteks tarbija hinnaindeksi ja kütusehinna muutus. „Kui taotlus rahuldatakse, ei mõjuta see parvlaevareisijate piletihinda,” ütles ta.

Tarmo Õuema

Kirbla kandideerib aasta küla tiitlile

Seitsmendat korda korraldataval aasta küla konkursil kandideerib Läänemaaalt tänava tiitlile 160 elanikuga Kirbla küla.

Aasta küla valitakse küla liikumise Kodukant eestvõttel 2005. aastast ja valimised toimuvad üle aasta. Aasta külaks saab märkamis- ja märkimisväärselt ühtehoided, avatud ja ettevõtlik maakogukond.

Igast maakonnast kandideerib tiitlile üks küla, kelle seast valib kõige tunnustust väärivama Eesti küla välja seitsmeliikmeline komisjon. Komisjon käib maist juulini kõigis külates ja kohalik kogukond saab võimaluse end tutvustada.

Oma lemmiku saab 15 küla hulgast valida ka rahvas: traditsiooniliselt teeb Kodukant selles asjas koostööd ETV hommikuprogrammiga „Terevisioon”, kus aasta küla kandidaate tutvustatakse.

Aasta küla 2017 kuulutab riigikogu esimees Eiki Nestor välja 4. augustil kell 19 Eesti külade XII maapäeval Vana-Võidus.

Kaire Reiljan

YA Ülikooli Apteek

Lihula Apteek pakub tööd proviisorile ja farmatseudile

Ootame Sind kandideerima:

- kui tunned rõõmu õpitud erialast
- teed oma tööd südamega
- oled empaatiline ja Sulle meeldib inimesi aidata

CV koos palgasooviga saada karmen@ya.ee
Küsi lisa 507 6304

● HUVITAV AJALUGU

Haapsalu vanalinnas paljastus vana linnamüür

Veetorstike uuendamise kaevetöödel Haapsalu vanalinnas paljastus Rüütli tänaval ka lõiguke Haapsalu keskaegsest linnamüürist ja Saksa väravast.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Kolmapäeval tuli päevavalgele umbes meetripikkune müüri lõik Rüütli tänaval, Linda ja Rüütli tänava ristmiku lähedal. Päev hiljem sattusid aga kaevajad Saksa värava müüri lõigule ja paekivisillutisele, mis võis olla müüri torni põrand.

Trassikaevamistel arheoloogilist järelevalvet teinud arheoloog Anton Pärna sõnul on linnamüüri paljastumine selles kohas ootuspärane, sest ka varasemad kaevamised on näidanud, et keskaegne Haapsalu linnamüür kulges praeguse Rüütli tänava merepoolsel küljel.

Paarkümmend aastat tagasi satuti kaevetöid tehes ka Linda ja Rüütli tänava ristmikule oleva kunagise Saksa värava müüridele ja merepoolne osa väravatornist kaevati ka välja. Rüütli tänava alla aga toonane uurimine ei jõudnud. Pärna sõnul aitab nüüd päevavalgele tulnud väravatorni müüri lõik täpsustada torni mõõtmeid.

Pärna on veendunud, et iga kord, kui linnamüüri lõike taas näha saab, annab see lisainfot müüri kulgemisest, seisundist ja sügavusest. „Ühest küljest teame, et linnamüür kulges piki Rüütli tänavat. Tänavajoon on aga aja jooksul muutunud ja kohati ulatub müür praeguse kõnnitee, kohati tänava alla, kohati on aga selle peale hiljem hooneid ehitatud,” selgitas Pärna.

Pärna lisas, et praegu on veel vara öelda, kui palju päevavalgele tulnud keskaegse Haapsalu linnamüüri ehitusajalukku uut infot andis, sest esialgu paljastunud

Läänemaa muuseumijuht Anton Pärn uurib veetorstike remontimisel paljastunud linnamüüri.

müüri lõigud mõõdistatakse, kirjeldatakse ja pildistatakse. Pärast tööde lõppu tuleb kogutud infot võrrelda varasemate kaevamiste ja allikate andmetega. „Loodan siiski saada paar toetuspunkti, et linnamüüri kulgu paremini määrata,” lootis Pärna. Kuna torutööd alles kestavad, võib paljastuda veel üht-teist huvitavat.

Arheoloog tõdes, et Haapsalu vanalinna arheoloogiline uurimine on nagu läbi lukuaugu vaatamine või pusle kokkupanek. „Me teame, mida otsime, ja ükskord peab see pilt ka kokku saama, aga me ei tea, kas pusle on 300 või 5000 tükiga. Teinekord võib pildi kokkusaamiseks minna mitu aastakümnet,” rääkis ta.

Pärna sõnul võib Rüütli tänaval päevavalgele tulnud lõigu põhjal öelda, et Haapsalu keskaegne linnamüür on olnud 1,8–

2 meetrit lai. „Kindlasti mitte üle 2,4 meetri,” kinnitas ta. Paljastunud lõigus on müür väga korralikult loatud.

Leiutematerjali pole müüride juurest suuremat saadud, kui mõned naelad kõrvale jätta. Pärna sõnul on see ka üsna ootuspärane, sest eri aegadel on kultuurikiht kõrvale jättes trasside rajamisega üsna segi pööratud.

Anton Pärna ütles, et peale müüri kulgemise aitavad seda sorti kaevamised välja selgitada ka maapinna reljeefi langust ning tänavate kulgemist. Pärna tõi näiteks Jaani ja Suur-Mere tänavat, kus torutööd tehes satuti hoone müüridele. Arheoloog sõnul kinnitab see, et tänavajoon on keskajaga võrreldes muutunud. „Kõik on huvitav, aga heas mõttes ka paras peavalu,” lisas ta.

Pikka aega peeti Haapsalut kindlustamata linnaks, sest linnamüüri oli allikais küll nimetatud, kuid nähtavaid jälgi sellest ei olnud. Linnamüüri saati esimest korda torutöödele aegu 1965. aastal.

Haapsalu linnamüür ehitati ajaloolaste hinnangul 14. sajandi lõpus, 15. sajandi alguses. Ilmselt on müüri tehtud jupikaupa.

Linnamüür hävis Liivi sõjas 16. ja 17. sajandi vahetusel. Müür oletatavasti ka lammutati osade kaupa, kasutades selle maapealseid riismeid ehitusmaterjaliks mitte maja ehitusel Haapsalu vanalinnas. Maa-alune säilinud müüriosa on maapinnast keskmiselt 30–40 cm sügavusel. „Ma ei välista, et tulevikus saaks linnamüüri mingis lõigus eksponeerida või tänavasillutises müüri kulgemist markerida,” ütles Pärna.

Nikolai koolis oli raamatu ja roosi päev

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Eile peeti Haapsalu Nikolai koolis raamatu ja roosi päeva, millele andsid tooni Prosper Mérimée „Carmen” ja Chupa Chups pulgakommid.

Nikolai koolis tähistati raamatu ja roosi päeva juba kuueks korda, tänavu oli teemaks Hispaania kirjandus. Minikontserdi päevajuht oli Carmen rolli võtnud inglise keele õpetaja Natalia Mertsalova. Kuigi novelli „Carmen” kirjutas prantslane Prosper Mérimée, räägib see lugu hoopis Hispaaniast. Seega oli Mertsalova rollivalik igati õigustatud.

Iga klass lähenes Hispaania teemale isemoodi. Räägiti, lauldi ja tantsiti alates jalgpallist kuni Hispaania roogadeni välja.

„Jälle üks tõestus, kui vahvad lapsed ja kui toredad õpetajad meil on,” võttis kooli direktor Aive Saadjärv etteasted kokku.

Laste esinemist olid uudistamas kooli sõprade esindajad naaberkoolist, lasteraamatukogust ja kaitseliidust. Kohapeal oli ka Vene föderatsiooni diplomaat Mihhail Sobolev, kes rää-

kis Nikolai kooli õpilastele õppimisvõimalustest Venemaa ülikoolides.

„Laulu oli täna vähe, aga muidu oli ju tore,” oli kooli raamatukogu juhataja Irina Kutuzova õpilaste esinemisega rahul.

Kutuzova ütles, et igal aastal tähistatakse nende koolis raamatu ja roosi päeva eri moel. „Näidend, ball, raamatuillustatsioonid,” loetles Kutuzova eri aastate teemasid. „Ühel aastal oli läbiv teema [Läti helilooja] Raimonds Paulsi laul miljonist punasest roosist. Lõpptulemusena laulis kogu saal kaasa.”

„Täna sattus tähistamine küll 21. kuupäevale,” nentis Kutuzova. „Aga 23. aprillil on ju veteranide päev, seda tutvustame õpilastele. Et Jüri [vn Georgi] on sõjaväelaste kaitsepühak, seda ju õpilased teavad.”

Chupa Chups seondus raamatu ja roosi päevaga eelkõige selle tõttu, et päeva tähistamine sai alguse Hispaaniast ning pulgakommi Chupa Chups on meil üks tuntumaid Hispaania tootemarka. Kommi kujunduse on teinud aga ei keegi muu kui maailmakuulus Salvador Dalí.

Nikolai kooli õpilased olid raamatu ja roosi päevaks õppinud Hispaania-teemalise kava.

URMAS LAURI

TÜ VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA VILISTLASPÄEV 20. MAIL VILJANDIS

11:00 piknik Tarekese hoovis (Jakobsoni 41)

13:30 rongkäik

15:00 kontsert-lavastus Ugala teatris

19:00 pidu Viljandi kultuuriakadeemias

Lisainfo ja registreerumine:

www.kultuur.ut.ee, vkajuubel@ut.ee

ja telefon 435 5232

TARTU ÜLIKOOL
Viljandi kultuuriakadeemia

65 AASTAT ASUTAMISEST
1951–2017

25 AASTAT KÕRGKOOlina
1991–2016

Tallinna Kultuurharidusala Kool, Tallinna Kultuurharidustöö Kool, Viljandi Kultuurharidustöö Kool, Viljandi Kultuurikool, Viljandi Kultuurikolledž ja Viljandi Kultuuriakadeemia

Usalda oma kinnisvara meile müüki!
Aitame leida just Teile sobiva lahenduse.
Kogenud maaklerid Läänemaal.

Anneli Sermat
maakler,
lääne regiooni juht

513 5163
anneli.sermat@pindi.ee

Kaie Roos
kutseline maakler

517 8676
kaie.roos@pindi.ee

Virve Metsis
maakler

505 4916
virve.metsis@pindi.ee

Maris Viilma
maakleri praktikant

517 1494
maris.viilma@pindi.ee

Anti Suu
kutseline hindaja,
maakler

504 2164
anti.suu@pindi.ee

Tallinna mnt 1, Haapsalu 90507
Avatud E-R 9.00–17.00
Telefon (+372) 472 0830
E-post haapsalu@pindi.ee

PINDI
KINNISVARA
Sinu heaks loodud!

LUUDADEGA VOLBRIÖÖ TEATEJOOKS KOOS NÕIDADEGA

Aeg ja koht:

Start 28. aprillil kell 22 Haapsalu Spordihoonest.

Osavõtjad:

Võistlused neljas arvestusklassis.

- koolide võistkonnad
- klasside võistkonnad
- nõidade võistkonnad
- segavõistkonnad (asutused, firmad, ühendused, sõbrad jt)
Võistkonda kuulub 5 nais- ja 5 meesjooksjat.

Programm:

21–21.30 kogunemine
stardipaikades.

22 start

22.30 autasustamine.

Registreerimine:

26. aprillil kell 10–14

Haapsalu Spordihoones

(täpsem info telefonil 473 3426 või

518 7748) koos osavõtumaksuga

5 € võistkonna kohta.

Distsants

Raja üldpikkus 2,8 km. 10 vahetust. Start Haapsalu Spordihoonest.

Finiš spordihoones.

Autasustamine

Iga grupi 3 parimat autasustatakse jäädavate karikate ja diplomitega.

Absoluutvõitjale aastaks rändkarikas. Igale võistkonnale kingiel.

LÄÄNEMAA KOOLISPOORDI LIIT

Üritust toetavad: Kultuurkapital, Haapsalu linn, Lääne Elu, kohvik „Teele”, Haapsalu Spordibaasid, Hasartmängumaksu Nõukogu, Haapsalu Veekeskus, HÖFF

Casting'u korraldaja Anu Täheäär (keskel) vaatab filmirolli jaoks üle 3000 last.

Enne intervjuusid raputati lapsed mängudega lahti.

2 x ARVO TARMULA

UUS LASTEFILM

Lapsnäitlejate otsija: maalastel on rohkem omapära

Sel nädalal käisid lastefilmi „Eia jõulud Tondikakul” tegijad Haapsalus oma filmi peategelasi otsimas.

TARMO ÕUEMAA
tarmo@le.ee

„Eia jõulud Tondikakul” on üks filmikonkursi „Eesti Vabariik 100” võitjaid. Lastefilm räägib 10aastasest Eist, kelle plaanid võtavad ootamatu pöörde, kui linnatüdruk viiakse talvevaheajaks ürgse loodusega salapärasesse Lõuna-Eesti talle. Eia ei oska esialgu aimatagi, et õige pea asub ta päästma hukule määratud põlismetsa, viima kokku kaht armastavat inimest ning lahti harutama oma pere kiivalt hoitud saladust.

Filmi stsenaaristi ja režissööri Anu Auna sõnul otsivad filmitegijad lapsi, kes hakkavad mängima kaht peategelast: 10aastasi Eiat ja Atsi. „Samuti valime kõigi laste hulgast välja kõrvalosatäitjad, kes saavad seiklusrikkas jõulufilmis kaasa lüüa,” ütles Aun.

Valiku esimene voor kestab 8.–30. aprillini ning selle aja sees saavad lapsed oma näitlemis-

kust katsetada Tallinnas, Tartus, Pärnus, Viljandis, Võrus, Rakveres, Jõgeval, Paines, Haapsalus ja Kuressaares.

Mäng ja tants

Haapsalu katse on neljapäeval kultuurikeskuses. Kell kolm päeval on fuajee täis lapsevanemaid, kes närviliste nägudega hoiavad välisriidepampe. Nagu ootaks eksamit.

Lapsed on hoopis rõõmsama ja vabama olekuga. Põlvitavad põrandal ja kuulavad, mida tädi Anu, casting'u korraldaja Anu Täheäär, neile räägib. „Nüüd lähme koos alla saali ja mängime natuke. Teid filmitakse, ajakirjanikud teevad pilti. Teie ärge tehke sellest välja.” Lapsed noogutavad.

Kultuurikeskuse keldrisaali nurgas on üles seatud pisike arvutilaud ja filmikaamera. Paarkümmend last kogutakse saali keskpõrandale.

Esialgu paistab, et midagi lihtsamat casting'ul osalemisest üld-

se ei ole, sest hakatakse mängima.

Anu Täheäär laseb lastel end välja sirutada ja lõdvestada. Siis peavad nad saalis niimoodi liikuma, et teistega kokku ei põrka. Sisse tuuakse trumm. Lapsed peavad nüüd liikuma, varbad ees, puusad ees, külg ees, madalalt, kõrgelt. „Nüüd liigub igaüks omamoodi, et paistaks mulle teiste seast silma.”

Kõrvaltvaatajal on lihtne märgata lapsi, kes tõesti teiste seast silma paistavad.

Juba jõutakse hääle juurde. Kordamööda peavad lapsed ütlema oma nime. Siis kordub sama mäng lemmiktooduga. Casting'u korraldajad filmivad lapsi, aga keegi ei ütle: sina ei oska rääkida, mine koju.

Pool tundi mängu ja siis algavad päris intervjuud. Kaamera ette tooli peale kutsutakse lapsed ükshaaval ja palutakse en-

nast sissejuhatuseks tutvustada. Intervjueerijad saavad teada, et Angela mängib viulit ja tahab endale koera.

Anni on kolinud maale Tallinnast ja seal lõonud kaasa Teo-teatris.

Edit on tulnud casting'ule Sindist ja tahab kuulsaks saada.

„Miks me teeme enne harjutusi – et lastel tuleks arusaam, et tegemist on tööga, et ei ole lihtsalt nii, et lähed kaamera ette ja oled ilus.”

Pisike Emma on Nõvalt. On hirmus rahuliku ja vaba jutuga ning kiidab oma kodutalu, kus on kogu aeg väga huvitav.

8aastane Lihula poiss Joosep üllatab filmirahvast sellega, et käib maadlustrennis. Tema on hoopis impulsivsem, aga ometi tunneb end kaamera ees vabalt.

Paar minutit vestlust ja „Aitäh, et tulid. Võid nüüd koju minna”.

Nii vahetuvad lapsed kaamera ees, kuni jõuab kätte õhtu. Üle Eesti käib 8–12aastasi lapsi kaamera eest läbi 3000 ja tahtjaid oli rohkemgi, aga filmitegijad panid kolme tuhande juures registreerimise lukku, sest lihtsalt ei jõua rohkem läbi vaadata, ütleb Anu Täheäär.

Maalapsed on avatunud

Anu Täheäär on lastega tegelenud pikka aega. „Selliseid mängu teeme igas linnas ja nii raputame lapsed lahti,” selgitab ta.

„Miks me küsime toidu kohta – meil on eesmärk saada lapsed rääkima, saada nad kaamera ette avatult. Miks me teeme enne harjutusi – et lastel tuleks arusaam, et tegemist on tööga, et ei ole lihtsalt nii, et lähed kaamera ette ja oled ilus,” lisab ta.

Casting'u korraldajad teavad, keda nad otsivad, aga ei tea kah. „Me oleme režissööriga sellest väga palju rääkinud, millised on tüpaažid. Aga ei ole üldse kindel, kas Eia on blond või brünett,

sest see on olnud ka filmivanemaist ehk täiskasvanud näitlejast, kes casting'ust läbi saavad.”

Laps peab kaks kuud intensiivset võtteaega vastu pidama ilma vanemateta. „Mõni on lihtsalt liiga tilluke. On küll fantastiline seitsmeaastane, aga kaks kuud võtetel olemiseks ikkagi liiga väike,” räägib Anu Täheäär.

Stressitaluvus, kõne, sest kui on kõnedefekt, ei jõua filmitegijad sellest lühikese ettevalmistusaja jooksul vabaneda. Samuti peab laps läbi kaamera ilus paistma. „Saaremaal oli üks kohutavalt äge tüdruk, igatepidi äge – liikus hästi, oli loominguvaline, avatud, koostöövalmis. Vaatasime aga kaamerast – nagu 95aastane. Sellepärast me passiime kaameraga. Mõni laps lööb läbi kaamera nii sarama, et uskumatu.”

Päev hiljem on filmirahvas juba Tartus, kus vaadatakse läbi topeltports lapsi. Siis on pool 3000 lapsest üle vaadatud.

LÜGi abiturient eksperimenteeris publikuga

Läänemaa ühisgümnaasiumi abiturient Karl-Christoph Rebane korraldas eksperimendi: kutsus inimesed üritusele, mille sisu ta lähemalt ei selgitanud.

„Ma ei öelnud, mida ma pakun. Tahtsin näha, kui palju inimesi on nõus oma elust loovutama ühe tunni, teades vaid seda, et mina olen ürituse korraldanud,” rääkis Rebane kolmapäeva õhtul kooli aulas serveeritud ülalausest nimega „Cycles” („Tsüklid”), mida tuli vaatama pooleksaja inimese ringis.

Carl-Christoph Rebane pärast etendust näitlejate keskel.

„Tahtsin näidata, mis mind surub kunsti tegema, kust mu kunsti juured pärinevad ning ka seda, et on veel paljugi minus, mida olen enda teada jättnud,” ütles Rebane. Ta selgitas, et on end ühisgümnaasiumi ajal kunstnikuna leidnud, loonud ja avastanud ning läbi komanud paljusid kunstiga seotud alasid. Mõte teha just sellist tüüpi üritus tuli tal jaanuaris pärast Haapsalu linnagaleriis olnud performance'iga isikunäitust. „Sain aru, et kunstnik ei tohi en-

dale pause lubada,” ütles Rebane. „Olen peaaegu kolme kuu jagu õhtuid loovutanud selleks, et tuua teadmatule hulgale inimestele üheks tunniks silme ette visioon, arvamus, kuidas mina midagi näen.”

Kunstnik põimis publikule näidatavas performance'is filmi, moe, tantsu, muusika, laulu ja luule. Kõik 14 komplekti riideid üheksale modellile ja iseendale õmbles kunstnik kolme kuuga ise, ilma et oleks varem õmblusmasinat proovinud.

„Olen 6–7aastasest saati teinud moeillustratsioone ja kavandeid ning ilmselt oli just praegu see õige aeg reaalsete esemete loomiseks,” ütles Rebane.

2017. aasta algas kunstnikul isikunäitusega.

Eelmisel aastal andis Rebane välja oma piltidega illustreeritud luulekogu, samuti võitis ta üle-eestilisel mittekommertslike filmide festivalil eriauhinna parima eksperimentaalfilmi eest.

RIINA TOBIAS

ŠKODA YETI STYLE

Hind alates 14 990 €

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

ÖKONOOMSUS. Škoda on madalaimate ülalpidamiskuludega automark Eestis! Yeti keskmine kütusekulu on 5,4 l/100 km ning madal CO₂ emissioon.

PRAKTILISUS. Oma klassi mahukaim pagasiruum 405-1760 l.

MAKSIMUMTULEMUS EURO N-CAP TURVATESTIS! 6 turvapatja ning rida uuenduslikke ohutussüsteeme.

TIPPTASEMEL VARUSTUS. Yeti Style`l on üle 20 turvalisus-ja mugavusvarustuselemendi. Varustuses: 16" valuveljed, kiirushoidik, tehase alarm, konditsioneer, esiistmete soojendus, elektrilised aknad ja küljepeeglid, CD/MP3-mängija, esimesed uduvad ja LED tagatuled, nahkrool, kaugjuhtimisega kesklukustus, toonitud klaasid, katusereelingud, elektrooniline juhitavuskontroll ESC. Ja palju muud!

LISAINFO: www.skoda.ee/models/yeti-style/yeti-style-eripakkumine/

Ametlikult volitatud ŠKODA edasimüüjad Eestis on:

300 ŠKODAT
EESTI LAOS
KAMPAANIA.SKODA.EE

ŠKODA Tallinn · Auto 100 Tallinn AS
Tallinn, Paldiski mnt 73 / Pirni 1, 10621
Telefon: 6808 222 • info@skoda.ee, auto@skoda.ee
www.skodatallinn.ee

ŠKODA Laagri · SKO Motors OÜ
Pärnu mnt. 543, Laagri 76404
Telefon: 6837 070 • auto.laagri@skoda.ee
www.skodalaagri.ee

Aasta Auto AS · Tartu, Sepa 24 A, 51013
Telefon: 7308 000 • info@aastauto.ee
www.aastauto.ee

Škoda Kuressaare · Warma Auto OÜ
Kuressaare, Tallinna 82a, 93815
Telefon: 4530 120
info@warmauto.ee
www.warmauto.ee

Moller Auto Pärnu OÜ · Pärnu, Välja tn. 3, 80010
Telefon: 4476 140 • parnu@moller.ee

Moller Auto Viru OÜ · Jõhvi, Narva mnt 143, 41536
Telefon: 6808 200 • viru@moller.ee

Moller Auto Viljandi OÜ
Viljandi, Tallinna mnt 45, 71008
Telefon: 4355 340 • viljandi@moller.ee

www.skoda.ee

● MINEVIK EI LASE LAHTI

Heino Noor: kõik oleks võinud olla teisiti

Kas peab andestama, kas saab ja võib andestada oma ema ja isa mõrvaritele, küsib Heino Noor endalt ja vastab: ei suuda, ei kavatsegi.

LEHTE ILVES
lehte@leee

Haapsalu linna aukodanik dr Heino Noor saab 24. aprillil 95. Kõigile, kes teda tunnevad, on teada, et ta ei tähista oma sünnipäevi. Tänavugi on ta sättinud ennast sel päeval hoopis haigemajja. Sünnipäevad on talle leinapäevad ajast, mil ta sai teada, et tema ema Salme Noor tapeti Sosva surmalaagris 24. aprillil 1942, oma ainsa poja 20. sünnipäeval.

„Ma ei suuda sel päeval naerata ega seltskondlik olla,” räägib ta Tartust, oma kodust, telefoni.

Elatud elu mäletab peaaegu saja-aastane mees pisiastjadeni, ütleb nimesid ja numbreid, puistab inglise, vene- ja ladinakeelseid sõnu, mõisteid ja mõteteri. Näib, et ta pole midagi unustanud sellest, mida on kunagi õpinud, näinud, kogenud. Ta peab on peaaegu terve sajand: lapsepõlv ja kooliaeg Haapsalus, sõda, vanemate kaotus ja kümme aastat Siberi vangilaagris, naasmine, õpingud ülikoolis, arsti- ja teadlasetöö, valusad mälestused ja üleelamised ning lõppematu töö selle nimel, et uued põlvkonnad ei peaks seda kõike kogema.

Heino Noor tunnistab, et kannatab posttraumaatilise häire all. See tuleb katastroofiliste elamuste läbielamisel. Ta räägib, et inimele elab kerge mini üle n-ö jumalast saadetud katastroofe: maa-värinad, veeuputused jts. Nendega on kergem leppida, sest „Issand on andnud, Issand on võtnud”. Inimese tehtud (*man-made*) ülekohtu jääknähtud on rängemad.

Pooleks lõigatud elu

Heino Noore elu – nagu tuhandeil saatusekaaslastel – katkestasid juunipööre 1940 ja juuniküüditamine 1941. Sellest, mis oli enne, räägib ta nii.

„Isa oli kiitusega kitsi. Kui leestist lahti sain, ütles: tubli poiss. Teine kord sain kiita, kui tulin kaitseliidu võistlusel 60 m jooksumise teiseks. Ütles jälle: tubli poiss. Ja kõik. Ta oli kodus ka range. Isale olin ma poiss, emale Heino.

Isalt olen kaks korda korralikult kere peale saanud. Korra siis, kui võtsin isa kahurväe binokli ja ujusin koos sõpradega Bergfeldtist, rahvakeeli Pärkast Mallerahule. Pärkas oli paadisild. Kahel pool silda olid suvitajate, patisakste riietumiskabiinid. Ühel pool meestele, teisel naistele. Nr 13 kabiini ei olnud. Kabiinis sai ennast paljaks võtta ja alasti ujuda. Seal käis tihitipeale ujumas ka kirikuõpetaja Ralf von zur Mühlen.

Mallerahult seirasime binokliga naisteparadiisi. Tagasi tulime kui õged mehed kunagi, aga naised olid meid näinud ja püha viha täis, kutsusid kordniku. Ma ei tea, kuidas politseikomissariat isa selle loo teenistuslikult lõpetas, aga mina sain kodus rihmaga kere peale, triibulised on selle kohta vähe öeldud. Teine kord mängisin tema relvaga palkonil, siis sain teise keretäie.

Ristitud olen ma Karl Heinoks – mu isa oli Karl ja vanaisa ka.

Ema lõpetas 1912 Paldes saksa keelse tütarlastekooli. Kas pole kummaline, et Vene riigis õpetati saksa keeles eesti vaimusust! Ema oskas saksa, vene ja veidi ka prantsuse keelt. Isa ja ema tutvusid vabadussõjas Irboska rindel, Pihkvas, suvel 1919. Ema oli seal halastajaõde.

Isa oli lõpetanud Irkutski sõjakooli, oli tsaariohvitser ja nagu paljud teised, tuli ta kodumaale ja neist moodustus Eesti ohvitseride korpus.”

Üksi, tagaetu, meeleheitel

Kui Heino Noor 1940 Läänemaa ühiskümnaasiumi *cum laude* lõpetas, viis ta paberid Tartu ülikooli arstiteaduskonda. Aeg oli ent juba teine, ülikooli ta oma päritolu pärast ei kõlvanud. Ta oli 18 ja temast sai Hiiumaal Emmaste kuueklassilises koolis emakeeleõpetaja – osa õpetajaid oli läinud nõukogude võimu teenima.

„Mõtlesin, et lähen tema koju Lasnamäel ja tühjendan tema pihta pideme. Siis sõidan taksoga Haapsallu.”

14. juunil 1941 oli ta Emmastes, ema-isa vangistamisest kuulis mõni päev hiljem, kui telefoniside taastus ja laevad uuesti sõitma hakkasid. Ema sai Risti jaamas pojale kirjutatud sedeli vangunist välja poetada. Heino luges seda sinise pliiatsiga kirjutatud sedelit alles pärast Siberit, keegi oli selle leidnud ja sugulase kätte toonud.

Küüditamise järel oli Heino Noor ühtäkki kolmekordselt tagaotsitav: ta oli mõistetud koos vanematega küüditatute sekka, ta oli nõukogudevastase rühmituse liige ja sundmobilisatsioon alla kuuluva aastakäigu mees. Kui ta sõbrad kinni võeti ja Troi väljakul jõhkralt mõrvati, otsustas ta end kutsealusena üles anda.

Kõiki toitis lootus, et sõda on jõuluks läbi, ent Heino Noor sai Siberist lahti alles 29. jaanuaril 1952.

Reetmise tõttu 1944 vangistatud ja kaheksaks aastaks sunnitööle mõistetud Noor nendib: „Minusugusele on kõige vastikumad tüübid reeturid, äraand-

jad ja ärapanemine selja tagant.” Ta laulab telefoni kurbliku venekeelse platnoilaulu. Tal on ikka veel ilus bariton ja sõnad algusest lõpuni peas. Laul lõpeb sõnadega, et „sinu seinte vahel, Taganka, hävis mu noorus ja talent”.

Elu tingivas kõneviisis

Heino Noor nendib nukralt: „Kogu mu elu on kulgenud tingivas kõneviisis, et oleks võinud olla. Kõik oleks võinud teisiti olla. Oleks võinud lapsi olla.”

Siberist naasmine ei toonud kergendust. Haapsalus tuli Karja tänaval talle vastu kooliõde, tervitas, rääkis paar sõna ja tegi teisele poole teed asja. „Rohkem sõnu tal minu jaoks ei olnud, kuigi olime koos tantsukursusel käinud. Tuli vastu Gunnar, ütles: tere, Noore Heino. Gunnar, tobukene! Olin temaga neli aastat koos pühapäevakoolis käinud.”

Noor alustas Tartus arstiõpinguid. „Kannatasin alaväärsuse ja jälitamiskompleksi all. See jälitab mind siiani.” Abielludagi sõandas ta alles 1977. aastal, oli siis juba 55.

Noor tunnistab, et aega on tal vähe jäänud, aga liiga palju on südamel veel ütlemita. Ta nimetab ennast psühhiaatriks juhtumiks, ütleb, et on suure osa oma elust hirmu tundnud, et hirmu ületamine on üks suur küsimus. Ta küsib: Jakob Kunder jt, kes oma kehaga katsid vaenlase laskeava, kas see oli suure hirmu ületamine või sundis selleks suur hirm?

Siberis surmamõistetute kambris aitas tal ellu jääda pühapäevakoolis õpitud kuldslimide kordamine. „Need olid minu mantrad,” ütleb Noor.

Kui arhiivid avanesid

Heino Noorega telefonivestlusi pidades näib, et ema ja isa toimikute koopiad on tal kogu aeg silma all, laual või öökapiil. Neist kõnelemata ei möödu ükski jutujamine.

Ema toimik algab 2. juunil 1941 tehtud sissekandega. Siis ilmus NKVD Läänemaa jaoskonda Matvei Vainbergi juurde Haapsalus tuntud mees, vandeadvokaat ja pritsimeeste ühingu esimees Boris Melts. Ta räägib, et teab Salme Noort kui naiskodu kaitsijat ja vapside pooldajat. Läänemaa julgeolekuülema Vasili Vits leiab, et see „süü” väärneb kõrgeimat karistust. Ema Salme tapeti 24. aprillil 1942, isa Karl veidi varem.

Inimeste arreteerimist ja küüditamist dirigeeris Eesti NSV julgeolekujuhud Idel Jakobson. Ajakirjandus õigustas, et nad viiakse ära töörahva õiglase viha eest. Märgusõnaga „vaps” vangistati 720 inimest, neist 142 lasti maha kuklalasuga, räägib Noor.

Esmapäeval 95aastaseks saav Heino Noor mäletab oma elu pisedetailideni, punase terrori haavad pole temas kunagi paranenud.

Heino Noor

- Sündinud 24. aprillil 1922 Haapsalus.
- 1940 lõpetas Haapsalus gümnaasiumi.
- 1941 läks mobiliseerituna Venemaale, saadeti tööpataljoni, ehitas Uurali alumiiniumitehast, oli lastekodus õpetaja.
- 1944 arreteeriti, reeturiks osutus Haapsalu-aegne tuttav, kes rääkis, et Noor oli tagaotsitav ja pere vangistamisest maha jäänud. „Troika” määras karistuseks 8 aastat vangilaagrit. Pealekaebaja sai 10 aastat.
- Vabanes 1952. Et ülikool oli 1956. aastani tema ees suletud, astus 1953 Tartu meditsiinikooli.
- 1961 lõpetas Tartu ülikooli arstiteaduskonna *cum laude*, olnud pikka aega erakorralise meditsiini ja intensiivravi arst Tartus.
- Haapsalu aukodanik.
- 1992 emadepäeval pühitseti Heino Noore rahalisel toel ja eestvõttel Haapsalu toomkirikus emaaltar Salme Noore ja kõikide teiste Eesti emade märtrisurma mälestuseks.

Heino Noor pole varjanud, et ei suuda oma vanemate mõrtsukaile andestada ja on kavandanud koguni kättemaksu. Ta räägib sellest nii.

„Kui Tartus taastati kaitseliidu Tamme malevkond, sain sealt Makarovi püstoli ja pisut laske-moona. Mul oli plaan kustutada Idel Jakobsoni elu. See olnuks veretasu, talioon. Ka vanatestamentlik põhimõte ütleb: veri vere eest, elu elu eest. See olnuks minu kättemaks ema eest. Mõtlesin, et lähen tema koju Lasnamäel ja tühjendan tema pihta pideme. Siis sõidan taksoga Haapsallu, lähen Šokolaadi promenadile oma sünnimaja ette ja lasen

endale kuuli kurku. Mulle tundus, et kui ma ei reageeri alatusle, ei ole ma õige mees, au-mees. Unes ilmunud ema keelitas mind: poeg, ära tee nii. Andsin staabis püstoli ära.”

Veritasu asemel sai Haapsalu toomkiriku ristimiskabel Noore annetuse abiga emaltari, et jäädvustada oma ema ja kõigi Siberi mulda jäänud emade mälestus.

Andestada ei suuda

„Olen palju mõelnud, kas pean andestama, kas saan ja võin andestada oma ema ja isa mõrvaritele,” arutleb Heino Noor. „Oma elu lõpul pean ütlema, et ei suu-

da. Unustada võin, aga otse öeldes – andestada ma ei kavatsegi.”

Kristlasena ja Haapsalu koguduse auliikmena teab Heino Noor hästi, mida Kristus ütles oma ristilööjale: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad.”

„Bolševikud teadsid täpselt, mida nad teevad, see oli doktriin, klassivõitlus, proletariaadi diktatuur. Kui vaenlane ei alistu, siis ta hävitatakse,” ütleb Noor. „Ma ei suuda ega tahagi andestada.”

Oma eluõhtul tunnistab Heino Noor: „Loodan jõuda teispoolsusse, ma loodan naiivselt, et kohtun oma emakesega. Ma ei suuda, ei taha leppida...”

E 24. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 Maahommik
12.35 Oma kodu
13.05 Hommik Anuga
14.20 Dicte
15.10 Rakett 69
15.35 Novaator
15.45 LIVEstonia
16.15 India tohter
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Osoon
20.30 Mina ka
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.15 Marine Le Pen võimu väraval
23.15 Õine administraator
00.00 Ringvaade
01.07 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly
07.00 Hubert ja Takako
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Zig ja Sharko
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Väikesed hiiglased
13.30 Kuldvillak
14.00 Meie Charly
15.00 Küladepektiivid
16.00 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Kõök
20.30 Kodutunne
21.30 Naabriplika
22.30 Saage tuttavaks
23.00 Surmarelv
23.55 Kaks Kanget Kagu-Aasias
00.55 Galileo
02.15 Ameerika talent
03.50 Reporter
04.40 Saage tuttavaks
05.00 India suved

06.15 Yo-Kai kell
06.40 Beyblade
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Suure tähe väike täht
13.20 Sõidud Taukariga **13.50** Súdameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed **20.00** Kuuuurija **20.30** Papad Mammad **21.30** Selgelnägijate tuleproov **23.05** Prometheus **01.35** Politseipere **02.30** Viimane tõeline mees **03.00** Viimane tõeline mees **03.30** Papad Mammad **04.20** Seitsmesed **05.25** Súdameasi

07.00 Džungliraamatu safari **07.10** Džungliraamat **07.20** Mõmmi aabits **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Pipi Pikksukk **08.40** Priit ja Präaks **08.50** Džungliraamat **09.00** Ringvaade **09.35** Eesti lood **10.05** India tohter **10.50** Teekond teisele poolele **12.05** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Maša muinasjutud **16.00** Lastetuba **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Vahva Roosi **16.30** Oktonaudid **16.40** Džungliraamat **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Kati ja Mimmu **17.35** Džungliässad **17.45** Džungliraamatu safari **18.00** Lastetuba **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Eesti lood **20.00** Indohiina **20.50** Raamatupood **21.15** Elu lugu **21.30** Kultuuriuudised **21.35** 4x4. Kasahstan ja Kõrgõzstan **22.05** Mäetipp **23.45** Babaduuk **01.20** ERR.ee uudised

T 25. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 Tähendamisi
11.55 Prillitoos (subtiitritega)
12.55 Osoon (subtiitritega)
13.20 Välisilm
13.55 Hetk ajaloos
14.05 Inspektor Morse
15.45 Euroopa laulud 2017
16.10 Minuscule
16.15 India tohter
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Foorum
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kirjandusministeerium
22.10 Durrellid
23.00 Plekktrumm
23.40 Ringvaade
00.50 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly
07.00 Hubert ja Takako
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Zig ja Sharko
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Naabriplika
12.30 Kodutunne
13.30 Saage tuttavaks
14.00 Meie Charly
15.00 Hubert Staller
16.00 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Radar
21.00 Krimi
21.30 Siberi võmm
22.30 Salakaup
00.45 Vahpealsed
02.30 Subboteja
03.20 Reporter
04.15 Meie pere ja muud loomad
04.40 Tantsi, kui oskad

06.15 Yo-Kai kell
06.40 Beyblade
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Taevane armastus
08.35 Minu köök on parim
09.55 Kirgede torm
11.00 Vaprad ja ilusad
11.35 Top Shop
11.50 Selgelnägijate tuleproov
13.25 Kuuuurija
13.50 Súdameasi
14.50 Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed **20.00** Kaua võib! **20.30** Suletud uste taga **21.30** Padjaklubi **22.30** Ära põlatud **00.50** Kutsuge Cobra **11** **01.45** Hawaii 5-O **02.35** Cristela **02.55** Padjaklubi **03.45** Kaua võib! **04.20** Seitsmesed **05.25** Súdameasi

07.00 Džungliraamatu safari **07.10** Kati ja Mimmu **07.25** Karusmarjad metsikus looduses **07.45** Lastetuba **08.40** Mis? Miks? Kuidas? **08.45** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** India tohter **10.50** Unditund **11.45** Eesti muusikavideod **12.15** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Väike kummitus Laban **16.00** Lastetuba **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Kati ja Mimmu **17.35** Džungliässad **17.45** Vahva Roosi **18.00** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **18.10** Uus liik **18.25** Dimitri ja sõbrad **18.30** Lastetuba **18.40** Lola Pikk-kõrv **18.45** Lammasshaun **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Eesti lood **20.00** Indohiina **20.50** Raamatupood **21.15** Elu lugu **21.30** Kultuuriuudised **21.35** 4x4. Kasahstan ja Kõrgõzstan **22.05** Mäetipp **23.45** Babaduuk **01.20** ERR.ee uudised

K 26. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 Plekktrumm
12.35 Meie inimesed
12.55 Kontakt
14.15 ENSV
14.45 Hercule Poirot
16.15 India tohter
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Pealtnägija
20.45 Novaator
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Suud puhtaks
23.00 Uhutud mõistus
23.30 Minu pere
23.55 Ringvaade
01.04 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly
07.00 Hubert ja Takako
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Zig ja Sharko
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Siberi võmm
12.30 Radar
13.30 Krimi
14.00 Meie Charly
15.00 Hubert Staller
16.00 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
21.00 Heeringas Veenuse ölal
21.30 Pilvede all
22.30 C-Komando
23.00 Naistevangla **00.00** Süüdistajad **01.00** Surmarelv **01.55** Must nimekirj **02.40** Siberi võmm **03.30** Reporter **04.20** Rooli võim **04.45** Hooaeg **05.25** India suved

06.15 Yo-Kai kell **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suletud uste taga **12.50** Padjaklubi **13.50** Súdameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed **20.00** Naabrist parem **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Juurdlust viivad läbi sensitiivid **23.05** Sherlock New Yorgis **00.05** Kalamehejutud Ameerikas **00.35** Top Gear. 41 tipphetke **01.40** Saatanlikud koduabilised **02.30** Võimalik vaid Venemaal **03.00** Naabrist parem **03.50** Kalamehejutud Ameerikas **04.20** Seitsmesed **05.25** Súdameasi

07.00 Uus liik **07.10** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **07.20** Pörsas Peppa **07.25** Kati ja Mimmu **07.35** Vahva Roosi **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mis? Miks? Kuidas? **08.35** Dimitri ja sõbrad **08.40** Lola Pikk-kõrv **08.45** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** India tohter **10.50** Teaduspälavik **11.20** Eesti TOP 7 **12.11** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Saara ja part **16.00** Lastetuba **16.15** Rüütel Rooste **16.30** Mõmmi aabits **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Peeter Pikk-kõrv **17.45** Džungliässad **18.00** Zou **18.10** Džungliraamatu safari **18.25** Mesitaru **18.30** Lastetuba **18.45** Päev, kui Henri kohtas...? **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** 8 mm ELU **20.00** Englas **20.55** Eesti lood **21.25** Mina ka **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Taks **23.00** Mäetipp **00.45** ERR.ee uudised

N 27. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 Pealtnägija
12.40 Foorum (subtiitritega)
13.45 Uhutud mõistus
14.10 Kirjandusministeerium
14.40 Ajavaod
15.15 3 hitti
15.25 Durrellid
16.15 India tohter
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Eesti lipp ümber Kuuba
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Ajujaht 2017
22.10 Ella hääl
23.00 Tuleb tuttav ette
23.45 Üks koorilaul
23.50 Ringvaade
00.59 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly
07.00 Hubert ja Takako
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Zig ja Sharko
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil **11.30** Pilvede all **12.30** Suurlotokolmapäev – Rooside sõda **13.30** Heeringas Veenuse ölal **14.00** Meie Charly **15.00** Hubert Staller **16.00** Tüdruk nimega Elif **17.00** Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Meie aasta Austraalias **20.30** Kaks Kanget Kagu-Aasias **21.30** Süüdistajad **22.30** Pögenemistee **00.20** Salakaup **02.25** Naistevangla **03.20** Reporter **04.10** Meie pere ja muud loomad **04.35** Pilvede all **05.25** India suved

06.15 Yo-Kai kell **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minuköök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Naabrist parem **12.50** Papad Mammad **13.50** Súdameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed **20.00** Rait, Raivo ja naised teel Iraani **20.30** Kättemaksukontor **21.35** Kolmraudne **23.35** Weekender **00.05** Pettus **01.00** Dr Rush **01.55** Greyanatoomia **02.50** Weekender **03.20** Kättemaksukontor **04.20** Seitsmesed **05.25** Súdameasi

07.00 Džungliraamatu safari **07.10** Zou **07.20** Kriksatrullid. Õpime joonistama **07.30** Väike printsess **07.40** Džungliässad **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mis? Miks? Kuidas? **08.35** Mesitaru **08.40** Päev, kui Henri kohtas...? **08.45** Rüütel Rooste **09.00** Ringvaade **10.05** India tohter **10.50** 4x4. Kasahstan ja Kõrgõzstan **11.20** Laul metsast **12.57** ERR.ee uudised **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Saara ja part **16.00** Lastetuba **16.15** Kiisud, edasi! **16.20** Kosmoselendurid **16.30** Väike prints **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Priit ja Präaks **17.50** Vahva Roosi **18.00** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **18.10** Une-Matid **18.25** Dimitri ja sõbrad **18.30** Lastetuba **18.45** Klumpsud **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Žiguliga Baltimaades **20.00** Uus bioloogia **20.50** Teaduspälavik **21.25** Hetk ajaloos **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Fargo **22.30** Raamatupood **22.55** Eesti TOP 7 **23.45** Teekond teisele poole **01.05** ERR.ee uudised

R 28. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Doktor Martin
09.50 Terevisioon
11.50 Suud puhtaks
13.10 Ajujaht 2017
13.40 Ella hääl
14.35 Tuleb tuttav ette
15.20 Üks koorilaul
15.25 Leivakivi
15.45 Eesti lipp ümber Kuuba
16.15 India tohter
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Doktor Martin
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Estraadisangarid
20.30 Rakett 69
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Õine administraator
22.25 Kuningas Kristiina
00.15 Pealtnägija
01.00 Ringvaade
01.35 ERR.ee uudised

06.10 Meie Charly
07.00 Hubert ja Takako
07.25 Chaplin ja sõbrad
07.35 Zig ja Sharko
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Kaks Kanget Kagu-Aasias
12.30 Süüdistajad
13.30 Meie aasta Austraalias
14.00 Meie Charly
15.00 Hubert Staller
16.00 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **19.55** Kuldvillak **20.30** Roaldi nädal. Elatisvõlgased **21.30** Nädalalõpp Kanal 2ga **23.00** Kõök **23.30** Saatuse büroo **01.40** Pögenemistee **03.05** Reporter **03.55** Eetriapsud **2015** **04.10** Meie pere ja muud loomad **04.35** Naabriplika **05.25** India suved

06.15 Yo-Kai kell **06.40** Beyblade **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Taevane armastus **08.35** Minu köök on parim **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Kättemaksukontor **12.50** Kutsuge Cobra **11** **13.50** Súdameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed **19.55** Me armastame Eestit **21.30** Kariibi mere piraadid. Musta Päri needus **00.20** Sõidud Taukariga **00.50** Võimalik vaid Venemaal **01.20** Salemi nõiad **02.15** Me armastame Eestit **03.35** Sõidud Taukariga **04.05** Võimalik vaid Venemaal **04.35** Seitsmesed **05.40** Súdameasi

07.00 Une-Matid **07.10** Kiisu Miisu enneolematud seiklused **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Väike printsess **07.40** Vahva Roosi **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Kiisud, edasi! **08.35** Dimitri ja sõbrad **08.40** Papist poisid **08.45** Kosmoselendurid **09.00** Ringvaade **10.05** India tohter **10.50** 8 mm ELU **11.20** Naljakas tüdruk **13.42** ERR.ee uudised **14.45** Koollitants **2017** **15.30** Tantsuakadeemia **15.55** Maša muinasjutud **16.00** Lastetuba **16.10** Kriksatrullid. Õpime joonistama **16.15** Kosmoselendurid **16.30** Väike prints **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Mina ja Miia **17.45** Mukk ja Tšavapa **18.00** Nõialuud ja kõik muud **18.25** Must ja valge koer **18.30** Lastetuba **18.50** Lola Pikk-kõrv **18.55** Tantsuakadeemia **19.20** Aktuaalne kaamera **19.25** 4x4. Jalgpalli Premium liiga **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Aabitsea kukk **23.20** Unditund **00.15** Fargo **01.15** ERR.ee uudised

L 29. aprill

07.30 Džungliässad
07.40 Saara ja part
07.50 Väike prints
08.15 Mukk ja Tšavapa
08.25 Klumpsud
08.30 Maša muinasjutud
08.35 Lola Pikk-kõrv
08.40 Piip ja Tuut
08.45 Eesti lipp ümber Kuuba
08.55 Pörsas Peppa
09.00 Üks koorilaul
09.05 Meie inimesed
09.30 Oma kodu
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 (subtiitritega)
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)
12.00 LIVEstonia
12.30 Estraadisangarid
12.55 Dallas
13.40 Armastus Berliinis
14.30 Inspektor Morse
16.10 Osoon
16.40 Suud puhtaks
18.00 ENSV
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Patagoonia – loodus ja inimesed
19.35 Islandi taluköök
20.05 Euroopa laulud 2017
20.30 Õnne 13 (subtiitritega)
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport. Sport
21.35 Poldark
22.35 Inspektor Banks
00.05 Miranda
00.35 Miranda
01.09 ERR.ee uudised

06.10 Üks eriline loomakliinik
07.00 Saage tuttavaks
07.30 Warneri multimaania
08.00 Top Shop
08.15 Warneri multimaania
09.05 Kuldvillak
09.40 Heeringas Veenuse ölal

Kirju Buenos Airesest

15.
osa

EIA UUS

Tead, ma sain ikka tõelise elamuse seal surnuaial. Elamuse ka endast. Kuigi olen elanud nii palju elusid nii paljudes riikides ja ametites ja peremudelites, on ikka veel maailmas asju, mis mind tõesti jahmatavad. See ongi reismise eesmärk – leida see endas üles, see väike laps, kes vaimustusest käsi kokku lööb.

Sulgesin silmad, need liikusid oma koobastes pahupidi, mõnust – sest selline hetk! Selline hetk elus olemist, elamist. Ma olen Buenos Aireses. Hakkasin naerma. Tundsin seda „ma olen elus” olemise tunnet. Buenos Aires. Ma tegin selle ära. Ma tuln siia. Ise tuln. Võtsin pähe, võtsin plaani ja viisin ellu. Kui kõik ütlesid, et ma olen segi, mõtlesin: noh ja siis? Vähemalt saan ma segi-olemist nautida Buenos Aireses!

Jah, ma saan aru, et mulle võiks nüüd kohale jõuda, et ma olengi siin. Tegelikult on see ootamatu koht, kust end leida. Praegu ei ole nii, et ah, ma täna vaatan, järgmine nädal olen kenasti kodus, tagasi oma mul-

likilega turvaümbrikus, elamistest puutumata.

Mul ei ole seda valikut. Samamoodi nagu mul on vaid üks elu, on mul elus ilmselt üksainus reis Buenos Airesesse, sest maailm on nii suur ja lai ja ma tahan nii palju kogeda! Miks peaksin ma „tegema karjääri” ehk liikuma parema palga ja tingimuste- ga töökohale, kui selleks on võimalus? Ainult üks põhjus: maailma näha. Mul ei ole kahju nendest paljudest õhtutest ja nädalavahetustest, mil pean Tallinnas tööd tegema, sest siis teenitud palk ja ette tehtud töö võimaldab mul reisida. Elada. Jumala loomaaeda kogeda selle lõpututes variatsioonides, tutvuda aina teistsugusemate ja teistsugusamate inimestega, kes inspireerivad mind romaane kirjutama. Jah, hästi mugav oleks lävida Tallinnas kirjanike ja teiste kunstinimestega, aga see tähendaks igasuguste „pankurite” ja näiteks „argentiinlaste” väljamõtlemist, pigem šabloone.

Võtsin seal surnuaia äärel suure klaasi kohalikku punast veini ja jäin sellest ka kohe purju. Elu on lühike, mõistlik käitumi-

ne on kohati kindlasti üle hinnatud. Selle terviseks!

Istusin päikeses, vaatasin päikeseprillide tagant inimesi ja maailma. Noored musitseerisid tänaval, üks nägus hästi riides mees tantsis nende juures. Ta oli ilmselgelt väga pilves, aga puhas ja paistis korralik inimene. Lõuna-Ameerikas on vist droogidega veidi teised suhted kui meil Põhja-Euroopas... Eeldatavasti on ka siin igasugused kartellid ja narkobossid?

Mõnel mehel restoranis on täpselt sellised vuntsid, nagu „Ladina-Ameerikas” ette kujutaks.

Vanemal inglise keeles rääkival härrasmehel mu selja taga oli väga sümpaatne naer. Lõpuks pöörasin ringi, et küsida, kas võin nende lauda istuma minna, aga ta küsis juba arvet. Näed, taas – elu on lühike, hetk kaduv. Páris paljudes olukorda-

• **Aeg-ajalt tekib mõte: mida kuradit mina siin teen? Ja see on okei. Ilmselt ongi see kogu selle asja, selle ettevõtmise ja „südame järgimise” mõte.**

des pead reageerima kohe. Otustama ja tegema. Sellegipoolest ütlesin: „Vabandage, teil on väga tore naer.” Ta hakkas selle peale toredasti naerma. Tema kaaslane, noorem geimees näivas mulle aga kurjalt: „Kas tahad minuga kohti vahetada?”

Lähedal oleval muruplatsil sõid paljud jäätist ja mõtlesin, et mul on aega küll, ma ei pea täna kõike jõudma (Buenos Aireses on maailmakuulus jäätis), aga siis tuli meelde see ütlus, et meenuta naisi Titanicul ja söö magustoit esimesena!

Siin on nii Pariis, nii New York. Siis vahepeal viskab Ladina-Ameerikat sisse. Ikka ja jälle, aeg-ajalt tekib mõte: mida kuradit mina siin teen? Ja see on okei. Ilmselt ongi see kogu selle asja, selle ettevõtmise ja „südame järgimise” mõte. Tahaksin nutta, sest nii uskumatult äge on olla rändaja. Üksi tundmatu maailma melus.

Ma lihtsalt olen siin. Enamik inimesi mu ümber elab oma talist elu, teeb oma pühapäeva-õhtusi asju oma harjumuspärase koduses keskkonnas. Nagu mina praegu Eestis teeksin. Tallinnas, Põhja-Euroopas.

Kas nüüd, kui ma olen elanud Lõuna-Ameerikas, Põhja-Ameerikas, Aasias, Euroopas, tuleks ka Austraalia maailmajaos elada ja Aafrikas? Kõlab nagu plaan, eks! Ma tean, et sa kiidad heaks.

Kallis. Sina, kes sa elasid just aasta paadi peal ja ma ei saanud aru, kuidas sa jaksad. Aina enam saan.

Mul on kaks Coca-Cola logoga taldrikut ja kolm tassi, kõik kaetud pruuni koorikuga, mille vesi kuivades jätab. Isegi pärast keetmist on vesi pruun, varjan seda enda eest teega. Pruun kiht on ka vannitoa kraanikausil ja põrandal. Mul on üks roostes kahvel ja üks kõver kahvel, mille iga ora eri suunda kaardub. Mul on matepuru täis *bombilla*, määrunud paberis söögipulgad, imepisike võinuga (võib ka olla, et see polegi nuga, vaid mingisuguse erifunktsiooniga spaatel), korgitseri käepide, mille küljest korgitseri spiraal on ära murdunud. Kuulen naabrite vestlusi ja telekat, väliskuse alt puhub, sest koridoris on tuuletõmbus ja minu aknad lasevad läbi.

Järgneb

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaerobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Kevade eripakkumine – vett väljutav ja salendav kehahooldus 55 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 22. apr kl 20 tantsuõhtu, mängib ans Coco. Prantsuse *Good France*’i gurmeepäevad 21. aprillini. framare.ee. Tel 472 4605, 503 7289.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. L, 22. aprillil kl 20 tantsuõhtu, mängib ans Principial. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist!

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 22. apr kl 14; 23. apr kl 15 film „Kiired ja vihased 8”, pilet 4 €. 23. apr kl 13; 24. apr kl 17.15; 25. apr kl 17.15;

26. apr kl 17.30 animafilm „Kurepoeg Rihhard”, 3D, pilet 3,50 € + prillid 1 €. 23. apr kl 17.30; 24. apr kl 19; 25. apr kl 19 film „Hing anumad”, 3D, pilet 4,50 € + prillid 1 €.

• KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskuses 26. apr kl 19 Jazzkaar. Isabel Vinardell & Isabelle Laudenbach (Hispaania), pilet 9 € Piletilevis, 12 € kohapeal.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 22. aprillil kell 19 Kaitseliidu Tallinna maleva bigbändi ja Airi Allvee kevadkontsert. Orkestri muusikajuht ja dirigent Jüri Kõlvart. Kontsert kõigile tasuta.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Igal laupäeval kell 11 on lasteraamatukogus jutuhommik. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• NÄITUSED

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

TEATED

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi töttu on elektrikatekstused:

24. aprillil kl 9.30–11 Kirbla aj;

25. aprillil kl 10–10.30 Haapsalus Niine 31, 32, 35, 37, 39, 45, 47, 51, 53, 55;

25., 26. ja 27. aprillil kl 9–10 ja 15.30–16.30 Kivisilla, Ritsu, Mutti, Tõnu, Vahi, Rumba, Kojastu aj;

25., 26. ja 27. aprillil kl 9–16.30 Vöhma, Tõnise, Annimõisa aj;

25. aprillil kl 9–16.30 26. ja 27. aprillil kl 9–10 ja 15.30–16.30 Pritsi aj;

27. aprillil kl 9–16 Espre aj;

28. aprillil kl 11–12 Viipsi aj.

Loodame teie arusaamisele ja mõistvale suhtumisele.

Imatra Elekter AS

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

25. mail kell 10

Kullamaal Goldenbecki majas.

Silmade kontroll maksab 15 €.

Prillitellijale on kontroll 8 €.

Lastele silmade kontroll 10 €.

Prillistajale lapsele on kontroll 5 €.

Info ja ette registreerimine telefonil 5323 2454.

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

11. mail kell 10

Hanila-Kõmsi vallamajas.

Silmade kontroll maksab 15 €.

Prillitellijale on kontroll 8 €.

Info ja ette registreerimine telefonil 5323 2454.

Ootame õppima!

Laagriksvatata baaskoolitus. Vajalikud oskused neile, kes soovivad töötada kasvatajana laste- ja noortelaagrites. Võimalik sooritada kutseeksam. 5.–6. mail ja 12.–14. mail. Algus kell 10.15.

20. mail kutseksam.

Koolitaja on Krista Dreger. Maksumus 88 eurot. Esmaabikoolituse tunnistuse omanikele 68 eurot.

Töötuba „Vaakumis ja madaltemperatuuril köögiviljade ja liha valmistamine”. 10. mail kell 17.30. Koolitaja Tiina Sootalu.

Maksumus 30 eurot.

Töötavõistkond koolitus töökeskkonnavolinikele ja nõukogu liikmetele.

15., 16. ja 19. mail algusega kell 9. Koolitaja on Urmas Käär.

Kolm õppepäeva maksab 105 eurot, ühe õppepäeva hind on 40 eurot.

Info ja registreerimine tel 666 1745 või koolitused@hkhk.edu.ee.

Haapsalu kutsehariduskeskus

HAAPSALU LINNAVALITSUSE TEATED

Detailplaneeringu eskiislahenduse avalik arutelu

Teisipäeval, 2. mail kell 16 on Haapsalu linnavalitsuse saalis Karja tn 21 krundi detailplaneeringu eskiislahenduse avalik arutelu.

Detailplaneeringuga kavandatakse krundi jagamist. Hoonestamata alale planeeritakse uus üksikelamukrunt ja määratakse krundi ehitusõigus.

Eskiislahendusega saab tutvuda 22. aprillist 3. maini Haapsalu linnavalitsuse fuajees ja linna kodulehel www.haapsalu.ee.

RAVE MÖÖBEL
TEHASEMÜÜK
PALGAPÄEVA
OKSJON

Tulbi 4, Paralepa
18.-22. aprill 2017

Oksjon lõpeb 22. aprill kell 14.

Riidekapp
BOSTON
ALGHIND
1€

219x206x66 cm

Riidekapp
CLINT
must/valge
ALGHIND
1€

200x212x61 cm

Riidekapp
CLINT
valge
ALGHIND
1€

200x205x59 cm

Riidekapp
SALUS
ALGHIND
1€

NB!
Oksjonil
olev
riidekapp
on heledat
toonil!

Rohkem infot www.ravemoobel.ee
TULE TEE OMA PAKKUMINE KOHAPEAL!

RAVE MÖÖBEL Tulbi 4, Paralepa
www.ravemoobel.ee / Tel +372 5814 7717

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetus 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

e-post info@le.ee

Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja

Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Iives, Lemmi Kann,

Kaire Reiljan, Urmas Lauri, Tarmo Üuemaa

Reklaam reklaam@le.ee

Küljendaja Tiina Liiv

Korrektor Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja

Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hõovel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud

Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,

SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaud misles laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuid, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores haab 28; kask 35; okaspuu 30 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuit ning pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteineris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuid müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tame alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

Halukalor OÜ pakub poolkuiva ja toorest halli lepa, sanglepa, kase ja segapuu küttepuid, halu pikkused vastavalt tellija soovile. Kogused al. 3–17 ruumist. Hinnad kokkuleppel. Tel 5343 0708, lauri@halukalor.ee.

Sise-, välisvoodri ning põrandalauda ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa toored halupuud 30–60 cm (lepp, must lepp, kask) veoga. Tel 517 5783.

Müüa küttepuid. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm, metsakuiv okaspuu al 33 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Müüa mitmesuguseid 3 m küttepuid. Min kogus on 30 rm, 15 €/rm. Tel 507 2231.

Müüa **sõelutud mulda** ja täitematerjali. Vaata **www.taeblaauto.ee**. Tel 504 0429.

Kask al 35 €/rm, must lepp al 32 €/rm, kuivpuu al 35 €/rm, pikkus al 25 cm või vastavalt ostja soovile. Veoga. Pakume ladumisteenust. Tel 5614 6900.

Müüa hobusesõnnikut. Pakitult 100 l kottides. Hind kohaletoomisega 6 €. Võimalus osta ka kohapealt lahtiselt. Tel 521 1531.

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadiod ja kõlarid. Autoalar-mid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Haapsalu Veevärk AS müüb kompostmulda. 4 tonni linna piires (Uuemõisa, Kiltsi, Paralepa ja Valgevälja k.a) koos veoga 22,40 €. Info ja tellimine 473 5018 või 514 5857.

Müüa lõhutud küttepuid (toores hall lepp, sanglepp, kask). Tel 5615 8461.

Lillede ja taimede müük (võõrasemad, kannikesed, suvelilled, amp-lid, kõõgiviljataimed jms) 21. aprillist igal reedel kell 10–13 Lihulas „Meie” poe esisel platsil. Info tel 528 0086.

Müüa soodsalt ehituslikku okaspuu saematerjali ja tiseripuitu: saar, tamm ja kask. Asume Läänemaal. Tel 5687 3966.

OST

Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Pü-lapää Läänemaa jäätmejaamas. Tõstukauto teenus, metalli lõikamine. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Ostan haavapalki, sanglepapalki, männipalki. Min läbimõõt 18 cm. Pikkused 3–3,1 m. Turuhinnad. Hankimine Kuijõe – Lääne-Nigula vald. Palun helista Bo Stenholm / OÜ VÄ-VARS 5622 3870, e-post bostenholm2000@gmail.com.

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Lihula antiigiäri ostab parima hinnaga vanavara, kunsti, kulda, hõbedat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidamisse lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Ostan eripäraseid münte, Vene rubla-sid ja kopikaid. Tel 5820 2058.

KINNISVARA

 Posti18, Haapsalu.

Võtame müüki teie KINNISVARA. Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost. ott@apslund.ee, tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põlumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti. Tel 507 2231.

Ostan või rendin garaaži Haapsalus. Tel 5599 9959.

 Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel 473 4376.

Silvi Merilo – 522 9958 Kairit Merilo – 506 6996

SOOVIN ÜÜRIDA

Lastega pere otsib maja, mida üürida või väljaostulepinguga osta. Vajadusel oleme nõus ka remonti tege-ma. Tel 5599 2858.

TEENUS

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kae-ve- ja planeerimistööd kopplaaduri-ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Matusebüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldusteenus. Tel 5347 7919.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeral-dus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrus-majade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toreks ja meel-dejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Teemantpuurimine ja -saagimine, kivikonstruktsioonide ja betoon-põrandate lõikamine, elektrikaablite, ventilatsiooni-, vee- ja kanalisatsioonikanalite sissesaaigimine/-puurimine, mitmesuguste akna-, ukse- jt avade lõikamine ning palju muid lammutustöid.

Teostame töid üle Eesti. Küsi hinnapakumist avaloikus@gmail.com või tel +372 5685 9322.

Kodukoristus ja haljastustööd. Tel 551 6283.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi-töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Psühholoogiline nõustamine, psühhoteeraapia. Ära lase pingetel ja ärevusel üle pea kasvada, leiame koos väljapääsu. Tel. 510 9299, www.hingeroom.ee.

Viin ära teie majast, korterist ja keldrist kodumasinad, vana mööblit, metalli, ehitusprahti jms. Lammutus-tööd. Veoteenused. Tel 5802 9660.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistu-tööd. Tel 557 3287. Jevgeni

Tänavakivide ja äärekivide paigalda-mine. Tel 5889 6155.

Pottsepatööd. Ahjud, pliidid, soemuü-rid, korstnad. Tel 5607 2429.

OÜ Reed&Roof rookatuste ehitus, remont, harjamine, vanade majade renoveerimine. Paigaldame ka plekk-, etemiit- ja bituumenkatuseid. Müüa roogu ka ilma paigalduseta. 50kah-lustes rullides, hind kokkuleppel. Tel 5380 6191, www.hot.ee/rookatused.

Pakume akendepesu ja koristus-teenust. Hind kokkuleppel. Tel 5811 6146 või e-aadress metsalu67@gmail.com

Teostame remonditöid eramajades ja korterites. Tel 551 6283.

Ünnapuude noorendusloikus. Tel 5861 0794.

TÖÖPAKKUMINE

Promenaadi hotelli restoran otsib oma meeskonda kelnerit/ettekan-djat suvehooajaks. Saada oma CV e-aadressil hotel@promenaadi.ee. Tel 473 7250. Sadama 22, Haapsalu.

Promenaadi hotelli restoran ja grillterass otsib oma meeskonda **kokka-abikokka** hooajaks. Võimalus töötada maist oktoobrini. Peamine ülesanne on vanemkoka abistamine toitude valmistamisel ja serveerimis-el. Saada oma CV e-aadressil hotel@promenaadi.ee. Tel 473 7250. Sadama 22, Haapsalu.

Puhka Haapsalus OÜ pakub suve-hooajaks (15.06–01.09) tööd **majutuse perenaisele.** CV saata info@puhkaHaapsalus.ee. Küsimuste korral helista 5887 8121.

Haapsalu Kuursaal otsib suvehoo-ajaks oma meeskonda **kokka.** Rohkem infot taivo@hellhunt.ee, +372 5649 4995.

Timberston OÜ soovib tööle võtta **hakkeveo autojuhti.** Infotel 565 3048.

LOOMAD

Läänemaalaste loomad-linnud saavavad nüüd oma sööda kolmapäeviti kl 8–15 uuel aadressil Uuemõisa, Tehnika 2. Info ja tellimine 502 7978.

Äntu Linnukasvatus müüb teisipäeval, 25. aprillil Lohmann Browni pruune mai teisel poolal munemist alustanud noorkanu, kes taluvad hästi ka jahe-dat kanalat, säilitades hea munevu-se, järgmistes Läänemaa bussipea-tustes: 7.30 Risti; 7.45 Piirsalu; 8 Kui-jõe; 8.15 Variku; 8.45 Nõva; 9.15 Ri-guldi; 9.30 Sutlepa; 9.45 Linnamäe; 10 Taebila; 10.30 Haapsalu turg; 11 Ridala; 11.15 Ammuta; 11.30 Haes-ka; 11.45 Oonga; 12 Martna; 12.15 Keskvere; 12.30 Rõude; 13 Lihula; 13.30 Kirbla; 13.45 Laiküla; 14 Üd-uma; 14.15 Kullamaa; 14.30 Koluve-re. Infotel 327 0206, 326 1353, ringil 5664 3113. www.antumois.ee.

HAAPSALU LOOMAKLINIK

Posti 5. E–R kl 10–18.

Pood E–R 9–18, L 10–14.

Tel 473 5566, 5694 5545.

TEATED

Tänavate sulgemine Haapsalu linnas

Vee- ja kanalisatsioonitorude ehituse tõttu on suletud järgmised lõigud: Nürme tn vahemikus Turu tn kuni Posti tn orienteerivalt 5. maini, samuti on Nii-ne tn ristmik osaliselt suletud; Suur-Mere tn vahemikus Viieristist kuni Supluse tn – 5. maini; Rüütli tn vahemikus Vee tn kuni Viieristini – 13. maini; Tamme tn vahemikus Pihlaka tn kuni Kastani tn – 24. aprillini, seejärel läheb kinni vahemik Lihula mnt kuni Kastani tn; Eha tn vahemikus Kalda–Koidu–Endla tn – 31. maini; Koidu tn vahemikus Eha–Kreutzwaldi tn – 31. maini.

Ajad võivad muutuda. Palume jälgida ajutist liikluskorraldust. Palume vaban-dust ebamugavuste pärast.

Viimsi Keevitus OÜ

JÄRELEHÜE

In memoriam
REIN NIGUL

Meie hulgast lahkus meie aus ja ustav teekaaslane Rein Nigul.

Rein sündis Liivi küla veerel Vahi talus tublide talupidajate pojana. Varakult kooliteed alustanuna lõpetas ta 1948. aastal Liivi mittetäie-liku keskkooli. Juba varases nooruses tundis Rein erakordset huvi looduse vastu. Loodusarmastus määras elukutsevaliku. Rein asus õp-pima EPAsse melioratsiooni. Õpitud teadmisi rakendas ta riigiameti-te kõrval kodukohas maaparandusobjektidel. Koos mõttekaaslastega tekkis tal idee ehitada Liivi jõeale pais, eesmärgiks niisutada Liivi luha uudismaid. Tööd said valmis 1988. Samal ajal rajati Liivi jõeale sild ja korralik ujumiskoht.

Koduümbruse maad ja metsad olid Reinu valvsa pilgu all: kraavide kaevamine ja puude mahavõtmine ei võinud kahjustada looduse tasakaalu ega talumeeste huve.

Meile, klassi- ja koolikaaslastele, oli Rein võrattu sõber elupäevade lõpuni. Tema hubases maakodus tähistasime 40 aasta möödumist Liivi kooli lõpetamisest. See oli super kohtumine, millest võtsid osa kõik klassikaaslasted.

Reinu pensioniealine elu möödus isatalus kauni looduse keskel, mida ta täiega nautis.

Teda jäavad meenutama kodutalu, ümbruskonna metsad, maad, teed ja rajad.

Meie, klassikaaslasted, mäletame Reinu looduslapsena, kes kooli-teel udusel kevadhommikul õpetas meid märkama hallil kivil äsja ärganud esimest kevadliblikat.

Armas Rein, sinust hakkavad puudust tundma perekond, Liivi ja selle ümbruse elanikud. Meie, sinu klassi- ja koolikaaslasted, langeta-me sügavas leinas pea mõtteerksa, tegusa, kuid äärmiselt tagashoidli-ku truu sõbra mälestuseks.

Leinajate nimel klassi- ja koolikaaslasted Ellen-Velaine Jaks (Riiv), Aime Saareleht (Liivjõe) ja Aalo Liivjõe

Aeg andis teist mul tagasi, ei ema südant tiialgi.

Südamlik kaastunne Virve Tuisule perega kallil ema

LEHTI PÕLDMAA kaotuse puhul.

Prk Rogovskaja, Ispravnoi ja Maripuu

Südamlik kaastunne Virve Tuisule

ema surma puhul.

Iivi ja Andres

Avaldame kaastunnet Virvele ja Varjele perekondadega ema, vanaema ja ämma

LEHTI PÕLDMAA kaotuse puhul.

Aarne ja Tarmo perekondadega ning Laine

Sa eal ei kao, ei mälu tuhm tuulde. Sa jääd! Üks väike tee su juurde on meelespeasid täis. Hüvasti!

Südamlik kaastunne Reedale ja Jaanusele kallil ema ja vanaema kaotuse puhul.

Juta ja Endel

Mälestame head naabrit

AINO REINVELTI. Südamlik kaastunne Reedale ja Jaanusele kallil ema ja vanaema kaotuse puhul.

Prk Riisalu ja Strööm

Päikene tõuseb ja vaob, inimene elab ja kaob...

Avaldame sügavat kaastunnet Reedale ja Jaanusele armsa ema ja vanaema

AINO REINVELTI surma puhul.

Heljo ja August perega

Aeg seisma jäi sel päeval, kuid ilusad mälestused jäävad...

Leiname igaviku radadele lahkunud head naabriperenaist

AINO REINVELTI ning avaldame sügavat kaastunnet Reedale ja Jaanusele kallil ema ja vanaema kaotuse puhul.

Salme, Tiit, Ants ja Joonas lastepere dega

Kaastunne Reedale ja Jaanusele ema ja vanaema

AINO REINVELDI lahkumise puhul.

Loit Lepalaan

Aeg seda kaotust ei kustuta eal, süda Sind ikka mees peab!

LINDA TAMMANN 21.11.1935–21.4.1997

Mälestame tänulikkusega kallist ema 20. surma-aastapäeval.

Lapsed peredega

Teade ja kuulutus saada aadressil info@le.ee

SALME KÕVAMEES Südamlik kaastunne Leilile kallil ema kaotuse puhul.

Tantsurühm Tantsulust 60+

ostab **KASVAVAT-METSA** ja **VÕSA** (ka väheväärtuslikku), **METSAMATERJALI.**

Tel 507 9940 amtimmer001@hotmail.com

ARVO TARMULA

Lindude inventuur Väinamerel

Väinamerel on käsil taasiseseisvunud Eesti suurim linnuloendus. „Natura-alade aruande koostamiseks tehakse ka linnualade inventuur,” ütles keskkonna-agentuuri eluslooduse osakonna juhataja Uudo Timm.

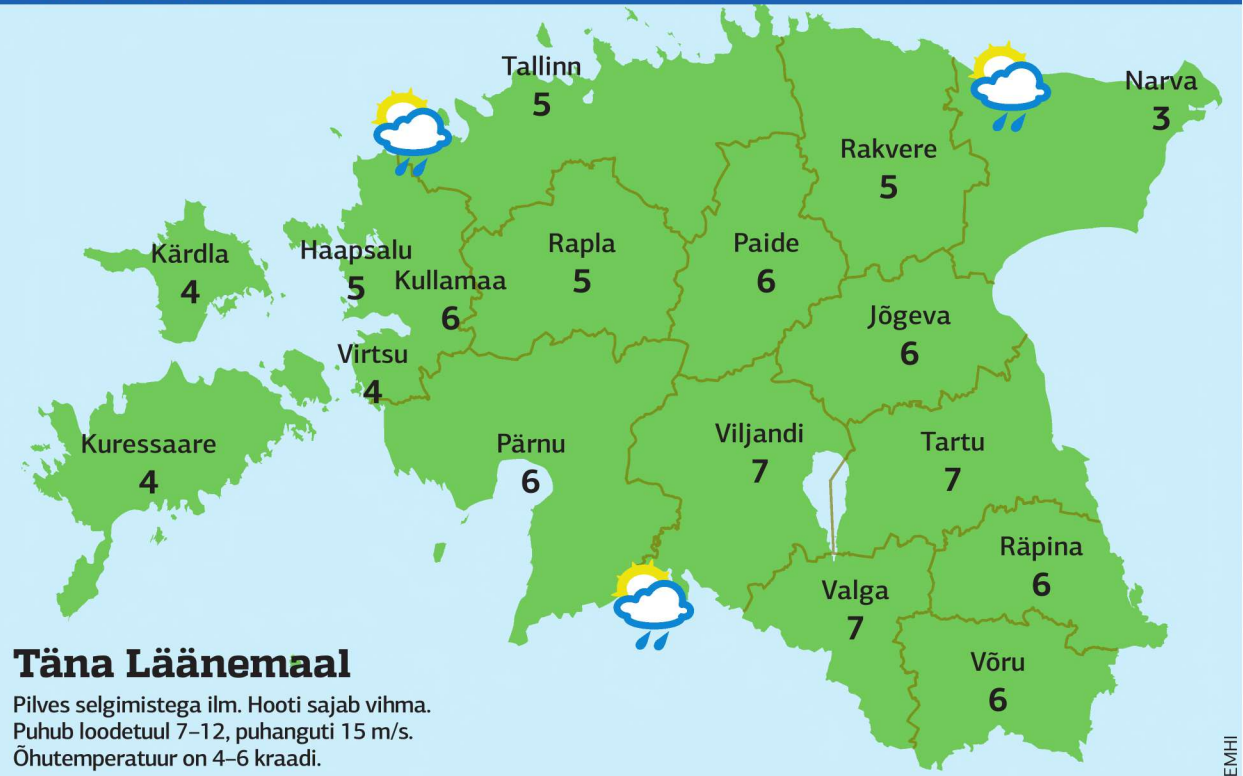
Ornitoloog Olavi Vainu nentis, et külmad ilmad on rändlindude rände toppama pannud. Esimene suurem lindude saabumine oli 6.–7. aprilli paiku. Virtsu kandis oli neljapäeval siselahtedes näha tuhatkond tuttarti, avamerel sama palju merivarte.

Ornitoloog Tarvo Valkeri loendusala ulatub Haapsalu Tagalahest Haeskani ja hõlmab ka Vormsi. „Alati pole loendusilma, tihtilugu tuleb linnud paari päeva jooksul kokku lugeda,” nentis Valker. „Väikeluiketest peatus meil kolmandik Euroopa populatsioonist.” Arvukusega on silma torganud ka väikekoskel. Merivardid kogunevad Voosi kurku, mai alguses on seal 50 000 lindu kindlasti.

Samalaadne linnuloendus tuleb taas kümme aasta pärast.

URMAS LAURI

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilves selgimistega ilm. Hooti sajab vihma. Puhub loodetuul 7–12, puhanguki 15 m/s. Õhutemperatuur on 4–6 kraadi.

Pühapäev

loodetuul
4–10 m/s

öö päev

0°...5°

Esmaspäev

lõunakaare tuul
2–6 m/s

-1°...6°

Teisipäev

lõuna-, edelatuul
5–10 m/s

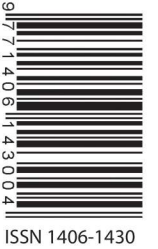
1°...7°

Kolmapäev

läänekaare tuul
2–7 m/s

0°...6°

VAATA KA
WWW.LE.EE

www.kia.ee

Kia cee'd kevadkollektsioon
salongides **kuni -5000 €**

KIA
The Power to Surprise

Kia cee'd hinnatud varustuspaketid ja lai mudelivalik, annavad võimaluse praktiliseks otsuseks kõigile, kes hindavad muretu ja kvaliteetset igapäevaelu. Kevad on uue elu algus!

Proovisõidus on kevadet
HAAPSALUS Tradilo, Tallinna mnt 73.

Kia 7-aastane/150 000 km garantii kehtib kõikides ELi riikides (lisaks Norras, Šveitsis, Islandil ja Gibraltaril). Vastab kohalikele nõuetele ja tingimustele. Kütusekuulu (l/100 km)/CO (g/km): linnas alates 5,1/113, maantee l alates 3,7/102, keskmine alates 4,2/109.

Uue autode müügiportaali valmimise tõttu otsime oma kollektiivi PROJEKTIJUHTI

Kui oled hea suhtleja, valmis tegema tööd nii kontoris kui ka partnerite juures, siis saada oma CV aadressile cv@liisi.ee. Info telefonil 504 2131

www.liisi.ee

Vana Baskini Teater
Piletid müügil Piletilevis ja kohapeal.
Piletid müügil Piletilevis ja kohapeal.

MEIE NAISED
28. aprill 19.00
Pürksi Kultuurimaja

KÕIK MEESTEST
30. aprill 19.00
Vormsi Rahvamaja